Toekomstige financiering van accommodaties sportverenigingen

Financieringsconcepten voor breedtesportverenigingen

Dick Zeegers
Spreeuwenstraat 17, 1452 XN Ilpendam
E-mail: dzeegers@zonnet.nl
Juni 2012

Masterthesis
Master Sportmanagement
Sport Management Instituut, Groningen.

Voorwoord

Met het schrijven van deze masterthesis komt er een einde aan mijn studie Sport Management. Twee jaar geleden begon ik vol enthousiasme aan deze opleiding. Het heeft me veel kennis, ervaring en enthousiasme gegeven. De colleges op Papendal en in de rest van het land waren zeer inspirerend en de leermomenten zullen me de rest van mijn leven als 'waardevolle bagage' bijblijven. Het opdoen van kennis en vooral blijven leren is één van die leermomenten. Ik wil mijn docenten en mijn mede-studenten bedanken voor hun bijdragen in de lessen. Ook wil ik mijn werkgever die me de ruimte gaf om 'in mezelf te investeren' hartelijk danken.

Philip, Ron en Ivo van het SMI-team een dankwoord aan jullie voor de steun en begeleiding bij het schrijven van deze scriptie. Dank aan de experts die ik mocht interviewen.

Tenslotte wil ik ook mijn vrouw Mareille en mijn zoon Job bedanken voor de tijd die ze mij hebben gegund om deze scriptie tot een goed einde te brengen.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding 6
1.2 Onderzoeksvraag 6
1.3 Afbakening 7
1.4 Aanpak 7

Hoofdstuk 2 Analyse van sportverenigingen en buitensportaccommodaties

2.1 Sportverenigingen
- 2.1.1 Ontstaan van de sportvereniging 8
- 2.1.2 Ledentallen van de sportvereniging 9
- 2.1.3 Trend ledental sportvereniging 10

2.2 Sportaccommodaties 11
- 2.2.1 Buitensportaccommodaties 11
- 2.2.2 Velden 11

2.3 Samenvatting 11

Hoofdstuk 3 Analyse huidige financieringsinstrumenten voor investeringen in sportaccommodaties

3.1 Overheidsinvloed en sport 12
- 3.1.1 Reden voor overheidsbemoeienis 12
- 3.1.2 Ontwikkeling van overheidsbemoeienis in de breedtesport 13
- 3.1.3 Verwachting van overheidssteun komende jaren 14

3.2 Financiering van investeringen 15
- 3.2.1 Vreemd vermogen 15
- 3.2.2 Financiering vastgoed 15
- 3.2.3 Waarom borging bij financiering sportverenging? 15
- 3.2.4 Waarborgfondsen 16

3.3 Stichting Waarborgfonds Sport 17
- 3.3.1 Ontwikkeling aanvragen en garantstellingen 17
- 3.3.2 Beschikbaarheid borgstellingkapitaal 18

3.4 Samenvatting 19

Hoofdstuk 4 Financieringsconcepten sportverenigingen

4.1 Alternatieve financieringsconcepten 20
4.2 Bank financiert zonder borging 21
4.3 Overheden borgen volledig 22
4.4 Overige financieringsconcepten 23
- 4.4.1 Bestaande stakeholders mobiliseren door versterken eigen vermogen 24
- 4.4.2 Bestaande stakeholders mobiliseren door aantrekken vreemd vermogen 24
- 4.4.3 Nieuwe stakeholders mobiliseren 25

Hoofdstuk 5 Geschiktheid concepten
5.1 Geschiktheid 26
5.2 Generieke kenmerken van financieringsconcepten 26
5.3 Score van haalbaarheid en aantrekkelijkheid 27
5.4 Geschiktheid concepten 29

Hoofdstuk 6 Bevindingen en conclusies
6.1 Bevindingen 30
6.2 Conclusies 31

Literatuurlijst 32
Geraadpleegde websites 33

Bijlage 1: Expertinterviews 34
Bijlage 2: Berekeningsmatrix 52

Hoofdstuk 1

Inleiding

1.1 Aanleiding

De Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) verleent aan sportorganisaties borgstellingen voor de externe financiering van de bouw, aanleg, renovatie of aankoop van sportaccommodaties.
SWS ziet de laatste jaren het aantal borgstellingen dat wordt verstrekt fors toenemen. Gevolg van deze toename is dat SWS zijn borgstellingplafond in 2013 bereikt, waardoor slechts uit de beperkte vrijval van afgegeven borging nieuwe garantstellingen kunnen worden verleend.

In 2011 werd er door sportverenigingen ruim 55 miljoen euro geïnvesteerd in accommodaties, waarbij een gedeelte middels borging van SWS bancair werd gefinancierd. Indien de ambities van sportbonden worden waargemaakt zal, naar verwachting, de behoefte van het aantal financieringen van sportverenigingen groter worden.
Ook de ambitie van het Olympische plan 2028 - dat in mei 2009 door NOC*NSF werd gepresenteerd aan de Nederlandse samenleving - is om met sport in de volle breedte een bijdrage te leveren aan Nederland, zodat nu en in de toekomst de positieve effecten zichtbaar zijn. In dit plan staat een achttal ambities verwoord. De breedtesport-ambitie omvat dat Nederland in 2016 een samenleving wordt waarbij het beoefenen en beleven van sport voor jong en oud een belangrijke kwaliteit is in hun leven. Minimaal 75% van de Nederlanders - uit alle lagen van de samenleving - moet in 2016 aan sport doen. Om deze ambitie te bereiken, zal er een faciliterende omgeving gecreëerd moeten worden, te beginnen met het vergroten van het aantal breedtesportaccommodaties en de bereikbaarheid daarvan.

Een groot aantal breedtesportaccommodaties in Nederland is op dit moment eigendom van sportverenigingen. Indien dit aantal door verschillende ontwikkelingen, waaronder de ambitie van het Olympisch plan 2028, moet worden vergroot zal er naar verwachting een fors hoger bedrag gefinancierd moeten worden door de sportverenigingen, die daarbij een beroep op het Waarborgfonds Sport moeten doen.

Dit fonds kan vanaf 2013 slechts een beperkt aantal borgstellingen afgeven.
Ik wil onderzoeken welke financieringsconcepten er voor breedtesportverenigingen beschikbaar zijn om investering in sportaccommodaties mogelijk te maken en wat de haalbaarheid van deze concepten is.

1.2 Onderzoeksvraag

Welke financieringsconcepten komen voor breedtesportverenigingen in aanmerking om investeringen in de sportaccommodaties mogelijk te maken?

Om deze vraag te beantwoorden heb ik de volgende deelvragen geformuleerd:
1. Wat is de behoefte van sportverenigingen aan sportaccommodaties?
2. Welke rol speelt de overheid om sportaccommodaties mogelijk te maken?
3. Wat is de behoefte van sportverenigingen aan bancaire financieringen om deze accommodaties mogelijk te maken?
4. Wat zijn de criteria van banken om financieringen te verstrekken aan sportverenigingen?
5. Welke financieringsconcepten zijn er mogelijk?
6. Wat zijn criteria voor geschikte financieringsconcepten?

Het uiteindelijke doel van het onderzoek is inzichtelijk te maken of er voor sportverenigingen geschikte financieringsconcepten zijn, indien geen beroep kan worden gedaan op de borging van SWS, en in welke mate deze concepten in de praktijk uitvoerbaar zijn. Met financieringsconcepten wordt bedoeld het realisatievermogen van sportverenigingen om de investeringen in de sportaccommodaties mogelijk te maken.

1.3 Afbakening

Het onderzoek richt zich op de financiering van breedtesportverenigingen in de Nederlandse sportwereld. Door de unieke opbouw van de sportstructuur in Nederland – waarbij in tegenstelling tot het buitenland het grootste gedeelte van de verenigingen in de breedtesport ook eigenaar is van de accommodaties - is een vergelijking met het buitenland niet gemaakt.
In het onderzoek is er voor gekozen om binnen Nederland te kijken welke alternatieve concepten voor financiering van sportverenigingen voorhanden zijn, indien er bij SWS geen borgstellingkapitaal meer beschikbaar is.

1.4 Aanpak

Het onderzoek is opgedeeld in twee delen:

1. Analysefase; waarin door middel van literatuuronderzoek en interviews een beeld wordt geschetst van het huidige financieringsconcept van sportverenigingen. Er wordt geanalyseerd welke partijen hierin een rol spelen.
2. Ontwerpfase; in dit deel worden aan de hand van de informatie uit de analysefase en de experts interviews een aantal financieringsconcepten ontwikkeld. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van de strategie ' De Blauwe Oceaan' van W. Chan Kim & Renée Mauborgne. Deze concepten worden vervolgens getoetst op de geschiktheid in de praktijk.

In hoofdstuk 2 wordt een analyse gegeven van sportverenigingen en de buitensportaccommodatie waarover deze beschikken.
In hoofdstuk 3 worden de huidige financieringsinstrumenten voor investeringen in sportaccommodaties geanalyseerd.
Er wordt in hoofdstuk 4 een aantal concepten ontwikkeld die als alternatief voor het huidige concept kunnen dienen.
In hoofdstuk 5 wordt bekeken in hoeverre deze financieringsconcepten ook in de praktijk haalbaar worden geacht.
De bevindingen en conclusies worden in hoofdstuk 6 uitgewerkt.

Hoofdstuk 2

Analyse van sportverenigingen en buitensportaccommodaties

In dit hoofdstuk wil ik een analyse maken van sportverenigingen en de buitensportaccommodatie waar deze gebruik van maken. Ik probeer een antwoord te geven op de vraag hoe de sportverenigingen zijn ontstaan, wat de omvang van de huidige ledentallen is en de toekomstverwachting voor de sportverenigingen zijn, hoe ze georganiseerd zijn, wat hun behoefte is aan financieringen en over welke accommodaties sportverenigingen beschikken.

2.1 Sportverenigingen

Een sportvereniging is volgens Wikipedia een groep personen die eenzelfde sport beoefent of die nauw betrokken zijn bij diezelfde sport. Een sportvereniging wordt gevormd door haar leden. Zij zijn lid, omdat ze het doel, dat verwoord staat in de statuten, steunen. De leden betalen meestal contributie om de vereniging draaiende te houden. Leden hebben invloed op het beleid van de vereniging via de algemene leden vergadering (ALV). Deze wordt doorgaans ten minste eenmaal per jaar gehouden. Elk lid wordt daarvoor bij convocatie opgeroepen en is in de vergadering stemgerechtigd. Bij deze ALV presenteert het bestuur de resultaten van de vereniging en de nieuwe plannen. Ook legt het bestuur verantwoording af over het financieel beheer en wordt het bestuur ter zake gedechargeerd na controle. Op de ALV wordt besloten over statutenwijzigingen en over bestuursmutaties.
Het bestuur van de vereniging bestaat uit leden, die gekozen worden door de leden. Het bestuur is belast met de dagelijkse gang van zaken en bestaat uit ten minste een voorzitter, een penningmeester en een secretaris.

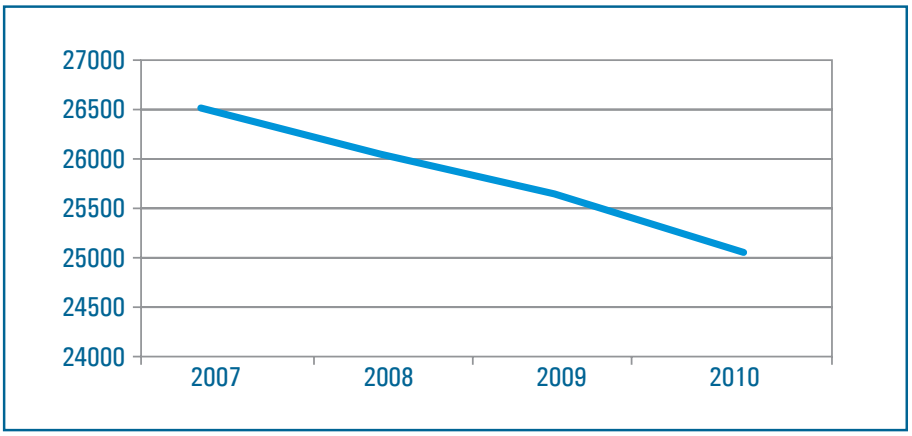
2.1.1 Ontstaan van de sportvereniging

In de loop van de negentiende eeuw maakten in ons land lokale sportieve volksvermaken plaats voor – veelal door de gegoede burgerij georganiseerde - gereglementeerde sportwedstrijden. Deze vonden plaats tussen dorpen, steden of landen vertegenwoordigende atleten. De uit Engeland en Schotland afkomstige ‘outdoor excercises’ en ‘physical games’ stonden daarbij centraal (Steenbergen en Tamboer 2000, geciteerd door Broeke 2010).
Goed opgeleide en ondernemende burgers beschouwden deze ‘jong menselijke activiteit’ destijds als hét kenmerk van een moderne leefstijl. De basis voor de modernisering van het Nederlandse sportlandschap was daarmee gelegd (Stokvis 1979, geciteerd door Broeke 2010).
In de tweede helft van de negentiende eeuw richtte een groeiend aantal particuliere sportliefhebbers, in navolging van pioniers als de middelbare scholier Pim Mulier, nieuwe sportverenigingen op. In rap tempo mondde dit uit in het ontstaan van een groeiend aantal van sportassociaties (Stokvis 1989, geciteerd door Broeke 2010).
Met als uiteindelijk resultaat een piramidaal, grensoverschrijdend Europees sportsysteem bestaande uit een netwerk van een uit het ‘Ein-Platz-Prinzip’ statutair met elkaar verbonden (inter)nationale en lokale sportassociaties. Kenmerkend voor dit principe is dat per tak van sport steeds één internationale sportfederatie de reglementaire dienst uitmaakt en op grond daarvan haar gezag uitoefent. Tot op de dag van vandaag spelen de erkende sportkoepels, bonden en aangesloten sportclubs een cruciale rol bij de totstandkoming en realisatie van het nationale sportbeleid, de trainings- en wedstrijdsportfaciliteiten en lokale sportparticipatieaanbod (Olfers 2008, geciteerd door Broeke 2010).

2.1.2 Ledentallen van de sportverenigingen

Het gecumuleerde ledental van de sportbonden is ten opzichte van de totale bevolking aanzienlijk. In 2010 telden de 72 sportbonden die aangesloten zijn bij NOC*NSF gezamenlijk bijna 4,8 miljoen leden. De Koninklijke Nederlandse voetbalbond (KNVB) is al jaren de grootste sportbond, gevolgd door De Koninklijke Nederlandse Lawn Tennisbond (KNLTB) (Ledenrapportage 2010, NOC*NSF).
De 4,8 miljoen aangesloten leden zijn vertegenwoordigd in sportverenigingen. Het aantal sportverenigingen bedroeg in 2010 25.054. In 2009 kende NOC*NSF nog 25.633 sportverenigingen. In 2007 bedroeg dit aantal nog bijna 26.500. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de daling van het aantal sportverengingen weer. Gezien de stabilisatie van het totale ledental van NOC*NSF is de gemiddelde sportvereniging qua ledental de laatste jaren dus gegroeid.

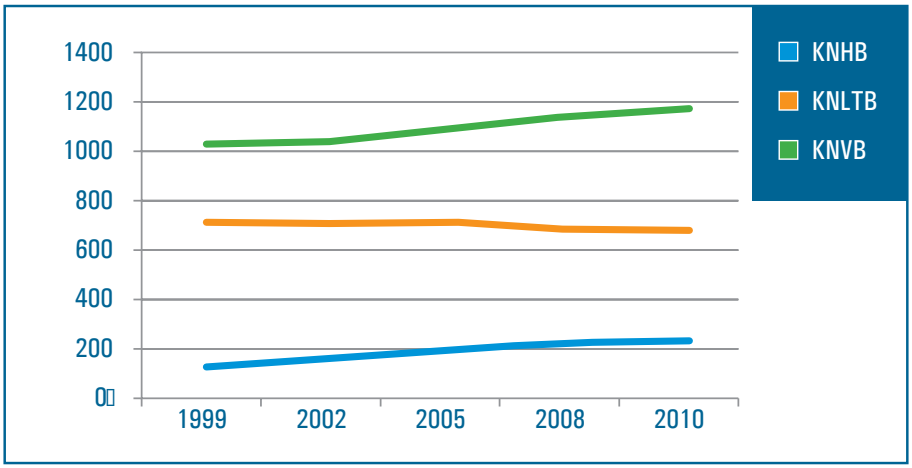
*Figuur 1: Aantal aangesloten sportverenigingen bij NOC*NSF*

De sportverengingen die qua aantal voornamelijk officiële buitensportaccommodaties financieren zijn tennis-, voetbal- en hockeyverenigingen. Dit zijn bonden met relatief gezien veel leden en deze verenigingen hebben (gedeelten van) hun accommodaties over het algemeen in eigendom (jaarverslag SWS).

Volgens de opgave van NOC*NSF is het ledental van de KNVB van 1,1 miljoen in 1981 naar bijna 1,2 in 2010 gestegen. In de afgelopen 30 jaar is het ledental van de voetbalbond stabiel boven het miljoen gebleven. De KNLTB is van ruim 370.000 leden in 1978 bijna verdubbeld in ledental naar bijna 700.000 in 2010. Deze groei in leden is in 1990 al bereikt. Vanaf die tijd heeft het ledental zich gestabiliseerd. De hockeysport heeft de laatste 10 jaar een stormachtige ledengroei doorgemaakt. Zo had de KNHB in 1978 ruim 90.000 leden, een aantal dat in 1999 naar ruim 130.000 groeide. Anno 2010 staat het ledental van de bond op bijna 230.000.

*Figuur 2: Ledentallen (*1.000) van de voornaamste gebruikers van buitensportaccommodaties*

2.1.3 Trend ledental sportverenigingen

In recente beleidsplannen van de bonden van de voornaamste gebruikers van buitensportaccommodatie wordt bij de KNVB en de KNHB een stijging van het ledental verwacht. De KNLTB zet in op een stabilisering van het ledenbestand.
Ondanks de ambities van de bonden is het wel de vraag in hoeverre die reëel zijn.
Uit de Rapportage Sport 2010 blijkt dat steeds meer Nederlanders de laatste decennia frequenter zijn gaan sporten, maar dat sportverenigingen daar niet van hebben geprofiteerd.
Uit de rapportages van NOC*NSF blijkt dat de ledenaantallen van verenigingen die lid zijn van NOC*NSF in 2009 in totale zin licht zijn gestegen, maar niet in verhouding tot de totale stijging van het aantal actieve sporters. Sportverenigingen verliezen dus marktaandeel, waarvan commerciële sportaanbieders als fitnessbedrijven profiteren. Daarnaast wint het sporten op eigen gelegenheid en initiatief terrein. De hoofdreden voor mensen om niet bij sportverenigingen, maar op zelfstandige en ongebonden wijze te gaan sporten, is gelegen in het feit dat men zelf wenst te bepalen wanneer en met wie er wordt gesport (Breedveld , De Haan, Tiessen-Raaphorst, Verbeek 2010).

Voor veel sportverenigingen is de krimp van leden en vrijwilligers het belangrijkste knelpunt in hun voortbestaan. Met name verenigingen die zich richten op volwassenen en 45-plussers. Sportverenigingen met overwegend jeugdleden maken zich vooral zorgen over de beschikbaarheid van kader en de accommodaties.
In hun groeiambitie zien we bij sportverenigingen overwegend een oriëntatie richting de jeugd. Een klein aantal sportbonden stelt zich sinds kort in op een benadering waarin getracht wordt om leden zo lang mogelijk te behouden. Sportverenigingen zijn (nog) niet gewend aan marktgericht denken en zijn vooral gericht op het bedienen van de zittende leden. Ledenwerving komt op een tweede plaats en geschiedt vaak op kneuterige wijze, zonder gebruik te maken van hun exclusieve positie in de (sport-)markt. De kracht van sportverenigingen is hun monopoliepositie op competities. Ze bezitten de competenties van het organiseren hiervan en beschikken over de benodigde infrastructuur. Het besef van de kracht van deze positie lijkt te weinig aanwezig, waardoor geen initiatieven ontstaan op het versterken en beter positioneren hiervan. Het waardecreërend vermogen ontbreekt veelal. Daarbij wordt overwegend aanbodgericht gewerkt en niet vraag-gestuurd (Breedveld , De Haan, Tiessen-Raaphorst, Verbeek 2010).

2.2 Sportaccommodaties

Volgens Breedveld, De Haan, Tiessen-Raaphorst en Verbeek (Rapportage Sport 2010) beoefenen mensen hun sport in verschillende accommodaties. Thuis of in de tuin (badminton, tafeltennis), in buurthuizen, in officiële binnensportaccommodaties (zwemmen, gymnastiek of volleybal), in officiële buitensportaccommodaties (voetbal, tennis of atletiek) of buiten in de openbare ruimte (hardlopen, fietsen of wandelen).

2.2.1 Buitensportaccommodaties

Bancaire financiering door sportverenigingen vindt voornamelijk plaats voor officiële buitensportaccommodaties. Te denken valt onder anderen aan sportvelden, clubhuizen en kleedlokalen. Deze zijn dikwijls in eigendom van sportverenigingen (SWS jaarverslag).

In 2006 kende Nederland 3.370 buitensportaccommodaties. Ondanks de stijging van het ledental in de laatste 10 jaar van de KNVB en de stabilisatie van de KNLTB is het aantal sportaccommodaties voor voetbal en tennis volgens CBS (Rapportage Sport, 2008) sinds 1988 relatief fors afgenomen.

In 1988 waren er nog 1.260 voetbalaccommodaties. Dit aantal was in 2006 met meer dan 10% afgenomen en bedroeg nog slechts 1.130.

Het aantal tennisaccommodaties daalde in die periode van 620 naar 480, hetgeen neerkomt op een daling van 22,5%.

2.2.2 Velden

Ondanks de gecumuleerde stijging van het ledental van de KNVB, KNLTB en de KNHB, is volgens de Rapportage Sport uit 2008 ook het aantal velden afgenomen. Het past in de lijn van de afname van het aantal accommodaties.

In 1988 waren er nog 7.230 voetbalvelden tegen nog maar 6.980 in 2006. Het aantal tennisvelden nam in die periode af van 6.730 naar 5.580. Het aantal hockeyvelden namen – ondanks de forse ledengroei - af van 1.010 naar 820.

De opkomst van kunstgrasvelden – die een hogere speelintensiteit hebben - zal hier ongetwijfeld invloed op hebben. Wel is de aanschaf van kunstgrasvelden fors duurder dan van natuurgrasvelden, wat invloed kan hebben op een eventueel benodigde financiering.

De aanleg van kunstgrasvelden voor voetbal en hockey laat volgens de KNVB en KNHB de laatste 2 jaar een dalende trend zien. In 2010 werden er nog 210 voetbalvelden aangelegd. In 2011 nog maar 160. De aanleg van hockeyvelden daalde van 82 in 2010 naar 52 in 2011.

2.3 Samenvatting

Uit voorgaande blijkt dat het aantal gebruikers van de sportaccommodaties de afgelopen jaren gelijk is gebleven en het aantal sportverenigingen is afgenomen. De bonden van de voornaamste gebruikers van buitensportaccommodaties hebben ambities om qua ledental verder te groeien. Ook is er een Olympische ambitie om meer mensen aan het sporten te krijgen.

Naast de ambities van de ledentallen van sportbonden is er voor de toekomst sprake van een renovatiemarkt in de sportaccommodatiesector. Sportvelden gaan in de regel 10 jaar mee. Na deze periode moet er opnieuw worden geïnvesteerd. De periode van renovatie van clubhuizen en kleedlokalen kan worden geschat op 25 tot 30 jaar.

Hoofdstuk 3

Analyse huidige financieringsinstrumenten voor investeringen in sportaccommodaties

In dit hoofdstuk wil ik een analyse maken van wat de huidige financieringsinstrumenten voor investeringen in sportaccommodaties zijn. Eerst wordt de overheidsbemoeienis in de sport belicht. Waarom steunt de overheid de sport? Hoe is deze ontwikkeling gegaan? En wat is de toekomstverwachting van ondersteuning in de sport?
Vervolgens wil ik een antwoord geven op de vraag wat het aantrekken van vreemd vermogen door een onderneming behelst. Welke grondslagen bij de financiering van vastgoed van toepassing zijn en welke criteria bij de financiering van sportaccommodaties gelden. Tenslotte wordt bekeken wat de behoefte aan financieringen van sportverenigingen is en wat de functie en werkwijze van de SWS is.

3.1 Overheidsinvloed en sport

De overheid investeert veel geld in sport. In 2008 werd netto 1,1 miljard euro aan sport uitgegeven. De uitgaven van het ministerie van OCW (Onderwijs Cultuur en Welzijn) zijn hierbij nog buiten beschouwing gelaten. De gemeenten in Nederland gaven in 2008 993 miljoen euro aan sport uit. (Beleidsdoorlichting Sport, 2011).
Gemeenten zorgen bij investeringen van sportverenigingen in de accommodatie vaak voor een investeringssubsidie, waardoor de sportvereniging minder of in zijn geheel niet bancair hoeft te lenen. Ook worden velden vaak tegen gesubsidieerde tarieven verhuurd aan sportverenigingen.
De gemeenten zijn op basis van het bovenstaande een belangrijke speler in de totstandkoming van sportaccommodaties.

3.1.1 Reden voor overheidsbemoeienis

De overheid heeft zich altijd bemoeid met maatschappelijke kwesties. De belangrijkste reden is dat ze op deze manier de economie en de politieke richting van het land naar haar hand kan zetten. Beter gezegd: de overheid gelooft dat zij door middel van bemoeienis het welzijn van de maatschappij kan laten toenemen. Door de financiering van de bouw van scholen, universiteiten en ziekenhuizen zullen niet alleen de opleidingsmogelijkheden voor burgers aanzienlijk verbeteren, maar ook hun productiviteit en de deelname aan culturele en commerciële activiteiten in het land toenemen. Een soortgelijke gedachte ligt ten grondslag aan het streven van de staat naar een fitte en gezonde bevolking die op internationaal niveau kan zorgen voor roem en prestige in de vorm van succesvolle topsport.
Doordat sport aanzienlijke voordelen biedt, zoals bovenstaand gemeld, voor de maatschappij, heeft de staat een aantal goede redenen om erin te investeren. Toch blijven overheidsmiddelen en belastingkapitaal altijd schaars en sport is één van de vele sectoren die uit zijn op een deel van het overheidsbudget. Daarom kan de sport niet altijd zeker zijn van financiering en moet ze concurreren met onder andere defensie, gezondheidszorg, veiligheid, welzijn en onderwijs. Bovendien heeft men sport- tenminste in kapitalistische economieën - altijd beschouwd als iets wat buiten de verantwoordelijkheid van de overheid ligt.
Dit idee is gebaseerd op het feit dat sport meestal ver verwijderd is van de commerciële wereld en meer iets is van vrijwilligers en amateurs. Er zijn argumenten te vinden vóór overheidsbemoeienis in de sport. Sport levert aanzienlijke sociale baten op. Volgens de voorstanders van sportfinanciering kunnen sociale baten voortkomen uit het beoefenen van sport. Bij actieve deelname aan sport bestaan de baten uit een verbeterde gezondheid van burgers, een daling van de medische kosten, een daling van de criminaliteit, de vorming van discipline en karakter, de ontwikkeling van ethische normen doordat mensen sporthelden proberen te evenaren, grotere maatschappelijke betrokkenheid en de opbouw van maatschappelijk kapitaal
(Tribe 2005, geciteerd door Westerbeek, Hoye, Smith, Stewart en Nicholson, 2006).

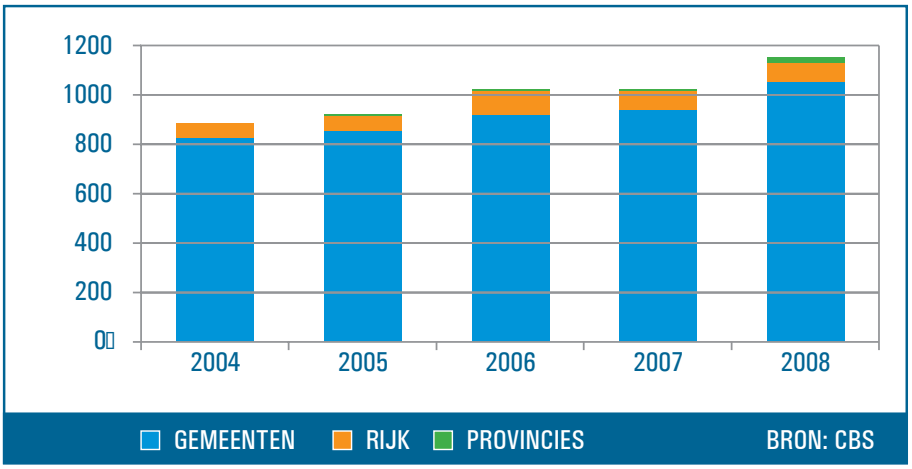
Tribe stelt dat de overheid sport kan financieren, omdat het rechtvaardig is. Zo kan worden gesteld dat de hele maatschappij profiteert van het feit dat de burgers fit en gezond zijn en dat daarom niemand mag worden uitgesloten als gevolg van een te laag inkomen of een gebrek aan accommodaties. De maatschappij heeft alleen maar optimaal profijt van sport, wanneer iedereen toegang heeft tot de juiste sport en wanneer recreatieve diensten ervoor zorgen dat mensen gezonder en fitter worden, dat ze meer zelfvertrouwen krijgen en dat er sociaal kapitaal voor de maatschappij kan worden opgebouwd. Om de toegankelijkheid te vergroten en iedereen gelijke kansen te bieden, kan de overheid goedkope sportaccommodaties bouwen, bestaande sportactiviteiten subsidiëren en doelgerichte programma's opzetten voor achterstandsgroepen
(Tribe 2005, geciteerd door Westerbeek, Hoye, Smith, Stewart en Nicholson, 2006).

3.1.2 Ontwikkeling van overheidsbemoeienis in de breedtesport

In 1959 werd sport voor het eerst genoemd in de Troonrede. De Troonrede is een prima parameter om te horen welk beleid het kabinet voor ogen heeft.
In de troonrede van 1966 werd gemeld dat de regering een begin wilde maken met de subsidiëring van verbetering van de bouw van sporthallen. De nota Sport 70 kwam in 1970 uit. Het was een gedetailleerd plan om tot een nationaal sportbeleid te komen, waarbij de drie overheidslagen en de private, niet-commerciële partijen moesten samenwerken.
Koningin Juliana gaf in haar Troonrede van 1975 aan dat het welzijnsbeleid een hogere prioriteit zal behouden ondanks de beperkingen door de economische situatie destijds. De bevolking moest betere mogelijkheden krijgen om deel te nemen aan sociaal-culturele activiteiten.
In 1994 gaf koningin Beatrix in de Troonrede aan dat in de ontwikkeling van de samenleving sport en actieve recreatie een steeds belangrijkere rol spelen. Niet alleen voor de ontwikkeling van de jeugd, maar ook voor de vitaliteit van hen die ouder worden, voor mensen met een handicap en voor de verschillende maatschappelijke integratieprocessen in ons land blijkt de sport van steeds wezenlijker belang.
Ook in de volgende Troonredes van Beatrix kreeg sport een vaste passage (Rijpstra, geciteerd door Westerbeek 2009).

In onderstaande tabel staan de overheidsuitgaven en is te zien dat deze uitgaven vanaf 2004 fors zijn gestegen.

Figuur 3: Overheidsuitgaven aan sport

3.1.3 Verwachting van overheidssteun komende jaren

Bovenstaande geeft weer dat de bemoeienis van de overheid een enorm positieve ontwikkeling voor de sport heeft ondergaan. Uit een onderzoek van Hoekman ('Recessiepeiling gemeenten 2010') blijkt echter dat gemeenten er in financieel opzicht minder goed voorstaan dan in het verleden. Als gevolg daarvan bezuinigt meer dan een kwart van de gemeenten (mede)op sport en ziet tweederde van de gemeenten het sportbudget afnemen ten opzichte van de vorige collegeperiode. De gevolgen van de recessie voor de sport worden daarmee op lokaal niveau voelbaar.

Bijna alle gemeenten verwachten te bezuinigen op sport. De bezuinigingsstrategieën die gemeenten hierbij kiezen zijn bovenal gericht op het prijsinstrument, waarbij de gebruikers betalen. Aandacht voor andere beheersvormen, marktwerking en samenwerking (regionaal of met private partijen) kan zeker zo succesvol zijn, maar wordt toch beduidend minder vaak genoemd. Weliswaar vraagt het meer energie van gemeenten om dit in gang te zetten. Maar het raakt de sportverenigingen en de burger mogelijk wel minder in de portemonnee dan tariefsverhogingen en subsidieverlagingen die onderdeel zijn van de meer prijs- en gebruikersgeoriënteerde bezuinigingenstrategieën die gemeente nu voorstaan.

Door te korten op subsidies aan verenigingen, tarieven te verhogen met meer dan indexering en tariefkortingen te verlagen, lijken veel bezuinigingen voor rekening van de sportverengingen en andere accommodatiegebruikers te komen. Daarnaast wordt bezuinigd op de nieuwbouw van sportaccommodaties en op het onderhoud en de renovatie van bestaande sportaccommodaties. Sport lijkt hiermee duurder te worden voor de accommodatiegebruikers zonder dat daarvoor meer wordt geboden.

Het bezuinigen op sportaccommodaties roept daarnaast, gelet op de geformuleerde ambities in het Olympische Plan, vragen op over de toereikendheid van de ruimte voor sport op lokaal niveau nu en in de toekomst. Het beter benutten van de huidige ruimte zal door de bezuinigingen op sportaccommodaties een belangrijk aandachtspunt worden binnen het accommodatiebeleid van gemeenten. Hiervoor is het van belang om op gemeentelijk niveau het maatschappelijk vastgoed, waaronder sportaccommodaties, eens goed onder de loep te nemen om te bezien waar betere bezettingsgraden en kostendekkende exploitaties, mede door multifunctionele inrichtingen en meervoudig gebruik, tot de mogelijkheden kunnen behoren.

3.2. Financiering van investeringen

Om het aanbod van de sportvoorzieningen voor de leden van sportverenigingen in stand te houden, moeten sportverenigingen investeren in hun accommodaties. Dit kunnen nieuwe accommodaties zijn of vervanging van bestaande accommodaties. De termijn dat sportvelden moeten worden gerenoveerd is over het algemeen 10 jaar. Voor clubhuizen en kleedlokalen is deze termijn ongeveer 30 jaar. Los hiervan is er bij verenigingen dikwijls sprake van uitbouw of renovaties, omdat de accommodatie niet meer aan de wensen van de leden voldoet (Bouwen aan Sport, 2005).

Om deze investeringen door sportverenigingen in de accommodatie mogelijk te maken, wordt in veel gevallen vreemd vermogen aangetrokken om deze investeringen te financieren. Vreemd vermogen, wat voornamelijk door banken wordt verstrekt, is naast eigen spaargeld en zelfwerkzaamheid, sponsoring en subsidies vaak het sluitstuk van het financieringsplan.

Geld lenen wordt moeilijker NHD 2/2/12

Een kwart van de banken in de eurozone verwacht in de toekomst strenger te worden bij de beoordeling van kredietaanvragen uit het bedrijfsleven. Dat blijkt uit een gisteren gepubliceerd onderzoek dat de Europese Centrale Bank (ECB) elk kwartaal uitvoert. Meer dan een derde van de banken voerde in het vierde kwartaal strengere regels in bij het uitlenen van geld. Volgens De Nederlandsche Bank (DNB) werd slechts een „klein gedeelte" (14 procent) van de banken in Nederland „in lichte mate" strenger. Daar staat tegenover dat 29 procent van de banken juist de teugels liet vieren wegens concurrentiedruk van andere banken.

3.2.1 Vreemd vermogen

Vreemd vermogen is vermogen dat door derden ter beschikking is gesteld op grond van een overeenkomst, waarbij partijen beloven elkaar

bepaalde prestatie te leveren. De prestatie van de kredietgever bestaat uit de beschikbaarheidstelling gedurende een bepaalde periode van een geldsom zonder recht op inspraak betreffende de gang van zaken in de organisatie. De prestatie van de kredietnemer bestaan uit betaling van een rentevergoeding voor het ontvangen van het krediet en de terugbetaling van de hoofdsom.
De door vermogensverschaffers gewenst vergoeding op de rente is afhankelijk van een scala van factoren, zoals risico, alternatieve beleggingsmogelijkheden, inflatiepercentage, renteverwachting, looptijd van de lening, vervroegde aflossingsmogelijkheid en verhandelbaarheid van de stukken. In de uiteindelijk door de onderneming te betalen kredietprijs zijn deze factoren verdisconteerd.
(Blommaert en Blommaert, 2008)

3.2.2 Financiering vastgoed

Bij financiering van vastgoed wordt er in de regel gesproken over hypothecaire leningen. Dit zijn leningen met een onroerende zaak als onderpand. De geldgever heeft meestal het recht om bij wanbetaling de onroerende zaak te laten verkopen en de lening uit de opbrengst van de verkoop af te lossen. Dit voorrecht geeft de geldverschaffer extra zekerheid dat de schulden worden terugbetaald. Daardoor kan bij de hypotheek de rente lager zijn dan bij leningen zonder onderpand of blanco kredieten. Een hypotheekakte moet notarieel worden vastgelegd en wordt ingeschreven in een register, waarin ieder kan nagaan of een onroerende zaak met hypotheek is belast. Als de schuld is terugbetaald, wordt inschrijving doorgehaald, wat men royement noemt. De looptijd van een lening is gewoonlijk 20 tot 30 jaar. (Blommaert en Blommaert, 2008)

3.2.3. Waarom borging bij financiering accommodatie sportvereniging?

De omvang van de totale financieringsmarkt van sportverenigingen is – voor zover bekend in Nederland- niet inzichtelijk. Volgens Ronald Melgers van de ABN AMRO en Henk Beke van de Rabobank financieren deze banken vrijwel alleen met borging. Indien de aanname wordt gedaan dat het aandeel van andere banken (onder andere ING, Friesland Bank en SNS) vrij gering is, zou je op basis daarvan kunnen veronderstellen dat conform de informatie uit het jaarverslag van de SWS de financieringsmarkt voor bancaire financieringen waarschijnlijk tussen de 30 en 35 miljoen bestaat. De investeringen die daarmee samenhangen bedragen tussen de 60 en 70 miljoen. Wat hier buiten beschouwing is gelaten, is het aandeel dat overheden financieren of volledig borgen.
Om inzichtelijk te krijgen waarom de banken bij financiering van sportverenigingen een borging verlangen, heb ik interviews gehouden met de heren Melgers (ABN AMRO) en Beke (Rabobank). Deze heren zijn werkzaam bij banken die samen een aandeel van ongeveer 80% in de financiering van sportverengingen hebben die worden geborgd door de SWS (bron: jaarverslag SWS).

De belangrijkste redenen waarom banken behoefte hebben aan borging zijn volgens Melgers en Beke:

Onderpand

In beginsel wordt bij de handelsbanken het spaargeld van de spaarders gebruikt om financieringen te kunnen verstrekken. Vroeg of laat is het mogelijk dat spaarders hun geld terug zouden willen. Hierdoor wordt er door de banken gekeken op welke wijze de bank het geld terug zou kunnen krijgen, indien de sportvereniging de lening niet kan aflossen. Bij sportverenigingen staat het object dat wordt gefinancierd voornamelijk op grond van de gemeente. De sportclub is in de regel geen eigenaar van de ondergrond. Hierdoor is er niet of nauwelijks sprake van een onderpand met economische waarde. Indien de vereniging wel eigenaar is van de ondergrond dan is de economische waarde vaak niet toereikend, aangezien er in het bestemmingsplan van de gemeente dikwijls sprake is van een sportbestemming.

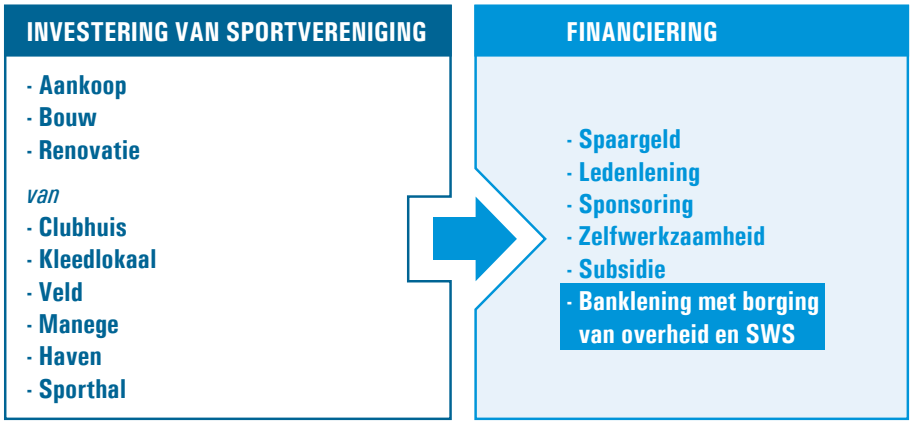
In tegenstelling tot de geringe economische waarde wordt er door de bank als zekerheid dikwijls wel een recht van hypotheek gevestigd op de opstallen. Dit wordt echter voornamelijk gedaan om een onderhandelingspositie jegens andere partijen te verwerven en niet omdat er een waarde aan het object wordt toegekend.

Verenigingsvorm
De vereniging als entiteit is voor banken problematisch om te financieren. Verenigingen worden bestuurd door vrijwilligers die continue kunnen muteren. Er kan zodoende weinig continuïteit binnen de vereniging zijn, wat een onzekere factor is.

Verenigingsexploitatie
Tenslotte is de exploitatie van verenigingen volgens de banken vaak aan de krappe kant. De bestuurders hebben geen winstbelang. Het primaire belang van de bestuurders is het bedienen van de leden. Hierdoor ontbreekt volgens banken de 'drive' om veel liquiditeit aan te houden.

Indien banken een beroep doen op borging van SWS en de overheid, dan is er sprake van het onderstaande financieringsconcept.
De sportvereniging is eigenaar van de accommodatie en heeft een investeringsbehoefte. Deze behoefte kan door een aantal financieringsmethoden worden bevredigd. Indien er sprake is van een banklening, dan zal deze met een borgstelling van de SWS en/of overheden worden verstrekt.

Figuur 4: Huidige financieringsconcept met borging SWS

3.2.4 Waarborgfondsen

In Nederland zijn diverse waarborgfondsen actief met als doelstelling om borging aan banken te verstrekken. Volgens Piersma en Van der Geest (Financieel Dagblad 2009) zijn waarborgfondsen publiek-private samenwerkingsverbanden die tot doel hebben de financiering van instellingen en bedrijven met een publieke taak te vergemakkelijken. Een garantie van een waarborgfonds vergroot de beschikbaarheid van bancaire financieringen en drukt de prijs die daarvoor moet worden betaald. Door de overheid zijn er waarborgfondsen in het leven geroepen voor onder andere de sectoren zorg, onderwijs, kinderopvang. Verruit de grootste waarborgfondsen qua vermogen zijn die voor de sociale woningbouw en eigen woningen.

Garantie van waarborgfonds wordt steeds belangrijker nu banken het laten afweten

Voor de zekerheid

100.000

71.000

8.000

37 123 400 779

3.3 Stichting Waarborgfonds Sport

De Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) is ontstaan doordat aan het eind van de jaren 70 werd geconstateerd dat sportverenigingen steeds meer moeite hadden om bancair een lening te krijgen. Volgens één van de initiatiefnemers Jaap Peters kon het fonds een eind maken aan de indertijd grote stagnatie bij de financiering van accommodatie (Bouwen aan Sport, 2005).

Formeel werd de SWS in 1980 opgericht op initiatief van de Nationale Sporttotalisator. De SWS is een onafhankelijke stichting maar statutair wel verbonden aan NOC*NSF en de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG).

Doel van de oprichting van de SWS is om borgstellingen te verlenen aan sportorganisaties die aangesloten zijn bij NOC*NSF voor de bancaire financiering van de bouw, aanleg, renovatie of aankoop van sportaccommodaties. Tevens neemt de SWS banken werk uit handen door de businessplannen van de sportorganisaties te beoordelen. Dit leidt idealiter tot lagere tarieven voor de leningen, omdat het risico voor banken daalt aangezien banken minder tijd – en dus geld - in de beoordeling hoeven steken. Ook is het mogelijk dat zonder de SWS bancaire financiering helemaal niet tot stand zou komen.

De SWS kent een toezichthoudend bestuur en een werkapparaat van bijna 6 fte. In de uitvoering wordt onder meer samengewerkt met de VSG, de Vereniging Nederlandse Gemeente (VNG), NOC*NSF, sportbonden, ruim 400 gemeenten en banken.

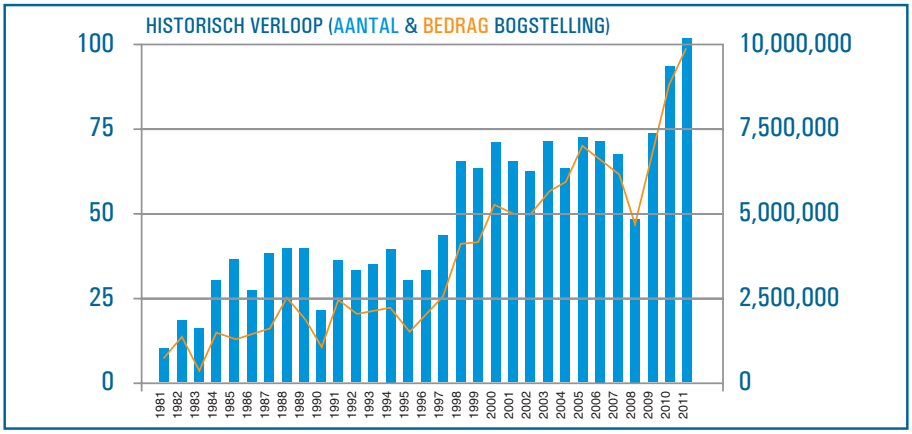
Naast de functie van borgsteller heeft de SWS zich ook ontwikkeld als een kennisinstituut. Door de behandeling van meer dan 1.500 aanvragen in de afgelopen 30 jaar, door het jaarlijks toetsen van alle lopende borgstellingen (meer dan 800 unieke jaarrapportages in 2011) en het jaarlijks verwerken van nieuwe aanvragen (meer dan 100 in 2011) beschikt SWS over expertise op het gebied van exploitaties van sportverenigingen. Banken en gemeente geven aan zelf onvoldoende kennis te hebben van dit type exploitaties. Dit heeft voor de banken als voornaamste reden dat de kennisontwikkeling voor de markt van financiering van sportverenigingen te klein is om dit zelf te ontwikkelen.

3.3.1 Ontwikkeling aanvragen en garantstellingen

Vanaf de oprichting kwam het aantal toekenningen van borgstellingen de eerste 15 jaar niet boven de 40 uit. Vanaf 1998 schommelde het aantal toegekende aanvragen rond de 70. De laatste jaren is dit aantal fors toegenomen. Zo werden er in 2010 93 borgstellingen verleend en in 2011 101.

Ook de gemiddeld toegekende borgstelling van de SWS is de afgelopen jaren fors omhoog gegaan. Waar in 1996 de gemiddelde borging nog minder dan 60.000 euro bedroeg is deze vanaf 2005 gemiddeld bijna 100.000 euro per project. Op het niveau van de laatste jaren is gemiddeld – mede door de borging van de SWS - ongeveer 50 miljoen aan investeringen in sportaccommodaties betrokken.

Figuur 5 : Historisch verloop borgstelling SWS

3.3.2 Beschikbaar borgstellingkapitaal

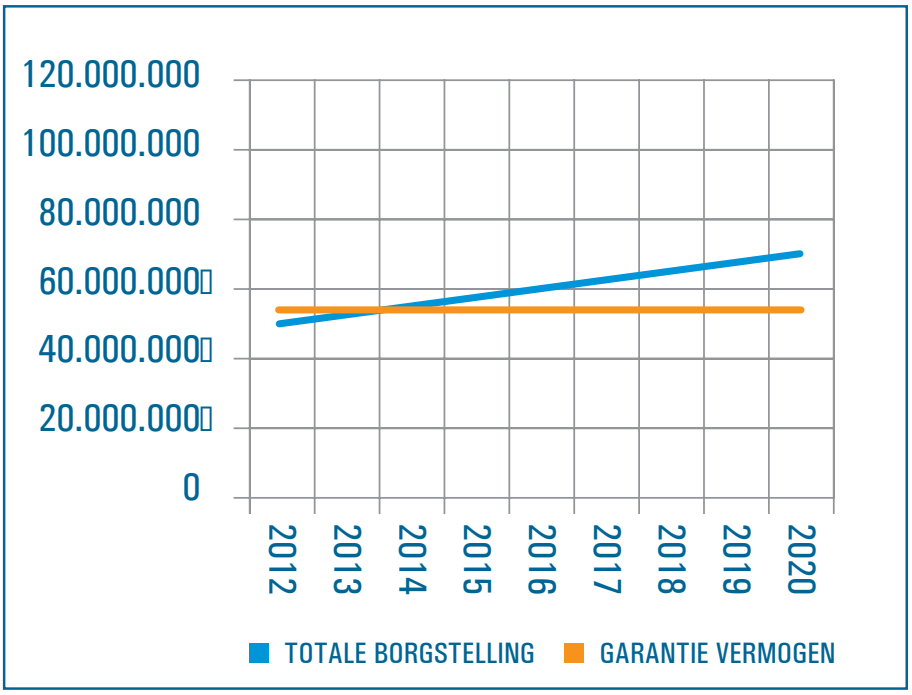
SWS kan zijn functie als borgsteller uitoefenen doordat in 1980 de Nationale Sporttotalisator 10 miljoen gulden beschikbaar stelde als vermogen voor de SWS. Om meerdere verenigingen in staat te stellen gebruik te maken van een borgstelling, werd er door het bestuur bepaald dat maximaal 500.000 gulden kon worden geborgd per aanvraag. In 2009 is besloten dit bedrag te verhogen naar 250.000 euro. Bij aanvragen wordt als voorwaarde gesteld dat de borging van sportvelden maximaal in 10 jaar lineair afloopt en dat bij borging van kleedlokalen en clubhuizen de afloop maximaal 15 jaar bedraagt. De borging kan maximaal 50% van de aanvraag bedragen. Er wordt van uitgegaan dat de gemeente waar de vereniging gevestigd is ook voor 50% borg verleent, waardoor de vereniging –bij financiering tot 500.000 euro - volledige zekerheid tegenover de bank kan overleggen. Het startkapitaal van 10 miljoen gulden bleek al snel onvoldoende om de financieringsbehoefte van sportvereniging te kunnen borgen. In overleg met diverse banken werd besloten om het beschikbare borgstellingvermogen met 3 en vervolgens met 5 en 6 te mogen vermenigvuldigen. Door dit 'multiplier'-effect kan SWS het vermogen meerdere keren uitzetten aan borgstellingen.
Ook werd het kapitaal door aanvullende donaties van NOC*NSF van 3 miljoen en positieve resultaten aangevuld tot ruim 9 miljoen euro. Het kapitaal om sportverenigingen te borgen is daarmee eind 2011 op ruim 54 miljoen gekomen.

Tabel 1 : Kerngegevens SWS

Kerngegevens SWS			
	2009	2010	2011
aantal toegekende borgstellingen	73	93	101
bedrag toegekende borgstellingen	6.914.656	8.859.250	9.799.500
betrokken leningen	18.537.272	18.720.500	25.431.000
betrokken investeringen	40.800.931	44.735.105	55.471.018
omvang individuele borg	96.037	95.261	97.025
omvang individuele lening	257.462	201.296	251.792
omvang betrokken investering	566.860	481.023	549.218
Kerncijfers borgstellingen (in 1.000 euro's)			
	31-12-2009	31-12-2010	31-12-2011
Capaciteit			
Vrij vermogen tbv borging	9.028	9.045	9.095
Maximaal borgstellingskapitaal	54.168	54.270	54.570
Borgstellingen			
Uitstaande borgstellingen	34.194	36.182	38.874
Toegezegde borging	5.616	6.839	8.020
totaal	39.810	43.021	46.894
Benuttingspercentage	73,49%	79,27%	85,93%

Door de forse toename van toekenning en een hogere gemiddelde borgstellingen komt het borgstellingkapitaal van SWS onder druk te staan. Eind 2011 is het benuttingpercentage van het fonds bijna 86%. In onderstaande grafiek wordt de tendens van het in de toekomst nodige borgstellingkapitaal voor de SWS weergegeven. Hierbij wordt uitgegaan van een toekenning van 10 miljoen per jaar (100 borgstellingen van gemiddeld 100.000 euro). De vrijval van reeds afgegeven borgstellingen wordt hierop in mindering gebracht. In de grafiek is te zien dat indien het garantievermogen van de SWS op 54 miljoen euro blijft steken dat in 2013 alleen uit de vrijval van borgstellingen nieuwe borgstellingen kunnen worden afgegeven. Die vrijval van borgstellingen is voor de komende jaren op ongeveer 7 miljoen euro begroot.

Figuur 6 : Trendmatig toekomstbeeld SWS

3.4 Samenvatting

De gemeenten zijn met bijna een miljard euro per jaar een grote investeerder in de sport. Uit onderzoek blijkt dat de gemeenten de komende jaren zullen bezuinigen op de uitgaven aan sportaccommodaties. Sport wordt hiermee duurder voor de gebruiker van de accommodatie.

Indien sportverenigingen investeren in de accommodatie en daarbij een bancaire financiering nodig is, maken de banken daarbij in de regel gebruik van de borging van SWS en de overheid. Het borgstellingkapitaal van de SWS kent vanaf 2013 beperkingen.

Banken willen gebruik maken van borging omdat de financiering van het vastgoed onvoldoende onderpand biedt. Daarnaast is de verenigingsexploitatie in de regel aan de krappe kant en is de verenigingsvorm problematisch te financieren.

Hoofdstuk 4

Financieringsconcepten sportverenigingen

4.1 Alternatieve Financieringsconcepten

De informatie uit de analysefase en de gehouden expertinterviews hebben de basis gevormd voor de ontwikkeling van alternatieve financieringsconcepten voor sportverenigingen, die geen gebruik kunnen maken van de borging van SWS. Expertinterviews zijn gehouden met personen die betrokken zijn bij de financiering van sportverenigingen:

***Banken**
ABN AMRO: Ronald Melgers (Hoofd B2B Arrangementen) en Cordi Blonk (relatiemanager)
Rabobank: Henk Beke (Relatiemanager Franchise en Arrangementen Rabobank Nederland) en Raymond Greuter (Financieringsspecialist Franchise en Arrangementen Rabobank Nederland)

***Gemeenten**
Heerhugowaard: Berry Roeleveld (concern controller)
Almere: Rogier Koreman (beleidsadviseur sport)
Castricum: Sebastiaan Huys (beleidsmedewerker sport & cultuur)
Delft: Patrick Adriaanse (beleidsadviseur sport)
Westland: Maxim de Zeeuw (beleidsadviseur sport)
Zaanstad: Age van der Vlis (beleidsadviseur sport)

***Sportverenigingen**
SV Ilpendam: Fabian Kramer (bestuurslid sponsoring)
TV Ilpendam: Peter Sopar (lid)

***Leveranciers**
CSC Ceelen: André Ceelen (directeur)
CME: Peter Komen (directeur)

Rode en Blauwe Oceanen

Als leidraad voor het ontwerp van de financieringsconcepten is gebruik gemaakt van de strategie 'De Blauwe Oceaan' uit het gelijknamige boek van W. Chan Kim & Renée Mauborgne. Hierin worden rode en blauwe oceanen onderscheiden. De rode oceanen zijn de reeds bekende markten. In deze oceanen zijn de sectorgrenzen afgebakend en geaccepteerd. De blauwe sectoren omvatten alle sectoren die nu niet bestaan. Ze staan voor marktconcepten die nog niet zijn ontwikkeld. Sommige blauwe oceanen worden gecreëerd buiten de grenzen van de bestaande sectoren, maar de meeste worden gecreëerd binnen de rode oceanen.
Het strategische denken van organisaties concentreert zich doorgaans voornamelijk op concurrentiegerichte rode oceanen. Dit valt deels te verklaren uit het feit dat de bedrijfsstrategie sterk is geënt op militaire strategie. Je gaat het gevecht aan om een stuk land dat beperkt is en constant.
De realiteit is echter dat sectoren nooit stilstaan maar voortdurend in ontwikkeling zijn.
De pijler van de blauwe oceaan berust op het idee, dat marktgrenzen en de bedrijfstakstructuur niet vastliggen en opnieuw kunnen worden gevormd door optreden en overtuigingen van spelers in de sector. Dit wordt het reconstructionistische perspectief genoemd. We noemen dit waarde-innovatie, zodat je een nieuwe markt kunt openen.

Onderliggende principes

Kim en Mauborgne onderscheiden zes principes die aangeven hoe je blauwe oceanen kunt ontdekken en ontwikkelen. De zes principes van hun strategiebenadering zijn te onderscheiden in vier voorbereidende en twee 'uitvoerende' principes:

***Voorbereidend principes:**
- Reconstrueer marktgrenzen
- Richt je op het grotere geheel, niet op cijfers
- Kijk verder dan de huidige vraag
- Zorg voor de strategische planvolgorde

***Uitvoerend principes:**
- Overwin de voornaamste organisatorische struikelblokken
- Zorg dat de houding en het gedrag van de mensen diep in de organisatie veranderen

Volgens Kim en Mauborgne zijn er zes paden om blauwe oceanen te openen:

Andere sectoren

Zijn er in andere sectoren producten of diensten te vinden met een andere vorm of dezelfde waarde (substituten alternatieven).

Andere strategische groepen

Zijn er andere strategische groepen waarin je kunt excelleren.

Andere kopersgroepen

Wie zijn er direct of indirect bij de koopbeslissing betrokken? De koper die betaalt voor het project of dienst is misschien niet de feitelijke gebruiker. In sommige gevallen hebben we ook te maken met belangrijke beïnvloeders. Door te tornen aan de gangbare opvattingen over de doelgroep waarop het bedrijf zich zou moeten richten, kun je een nieuwe blauwe oceaan ontdekken. Zet vraagtekens bij de conventionele opvattingen van de doelafnemers.

Ander complementair product- en serviceaanbod

Hierbij gaat het om het zoeken naar nieuwe totaaloplossingen vanuit nieuwe combinaties.

Andere functionele- en emotionele gerichtheid

Kun je een nieuwe aantrekkingskracht genereren?

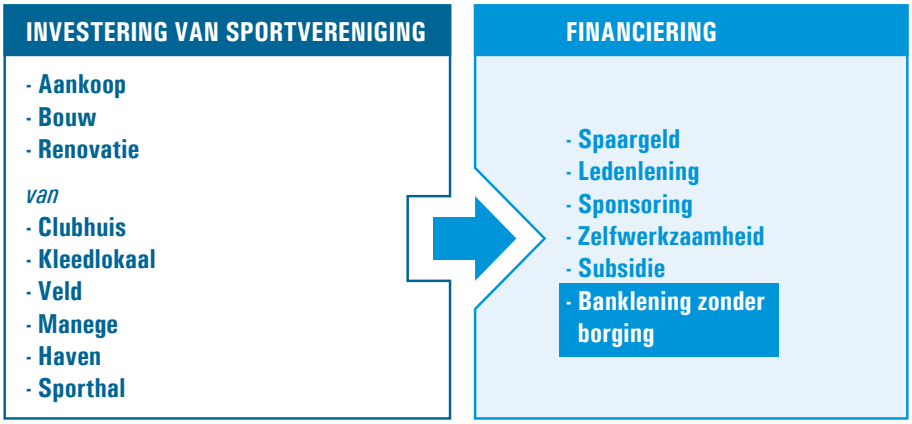
Andere tijd

Drie principes zijn cruciaal om de trends in de loop der tijd te beoordelen. Ze moeten van werkelijk doorslaggevend belang zijn voor je organisatie, onomkeerbaar en een duidelijk traject.

4.2 Bank financiert zonder borging

In de afgelopen jaren heeft de bank in de regel een borging voor de financiering van sportverenigingen gevraagd, zodat tegen een marktconforme rente financiering kon worden aangeboden. Indien banken geen financieringen meer verstrekken kunnen banken in een dilemma komen. Banken pretenderen namelijk sociaal maatschappelijk actief te zijn. Het niet financieren van sportverenigingen kan negatieve publiciteit voor banken creëren. In dit concept wordt onderzocht of en onder welke voorwaarden de bank zou willen financieren zonder borging. De toets, of een project in financiële zin haalbaar is, zal door de bank moeten worden gedaan. De kennis om dit te onderzoeken, zal moeten worden ingehuurd. Dit geldt ook voor de jaarlijkse revisie van de post. De verstrekking van kennis over financieringszaken (fiscaal, fondswerving, gebruikersrechten) zal, afhankelijk welke kennis binnen de vereniging aanwezig is, door de vereniging moeten worden ingekocht.

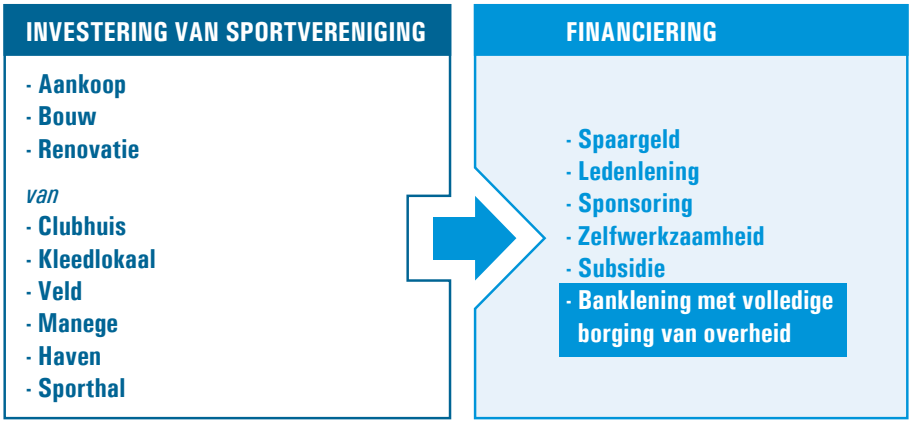
Figuur 7: Financieringsconcept bank zonder borging

4.3 Overheden borgen volledig

De overheid heeft belang bij goede sportvoorzieningen. Op dit moment verstrekt SWS garantstellingen in samenwerking met 83% van de gemeenten voor financiering van sportverenigingen. Er wordt daarbij op basis van gelijkheid (beide voor 50%) een borgstelling verleend. Bij dit concept wordt er onderzocht of de overheid voornemens is een volledige garantstelling te verlenen, als SWS een deel van 50% borging niet meer kan doen.
Zodoende heeft de bank – net als bij een gedeeltelijk borging van SWS - volledige dekking en kan onder marktconforme condities financieringen worden aangeboden.
De toets of een project in financiële zin haalbaar is, zal door de overheid of de bank moeten worden ingekocht. Dit geldt ook voor de jaarlijkse revisie van de post. De verstrekking van kennis van financieringszaken (fiscaal, fondswerving, gebruikersrechten) zal, afhankelijk welke kennis binnen de overheid of vereniging aanwezig is, ingekocht moeten worden.

Figuur 8: Financieringsconcept met volledige borging gemeente

4.4 Overige financieringsconcepten

Er kunnen in de markt ook totaal nieuwe financieringsconcepten ontstaan, waardoor een accommodatie voor een sportvereniging gerealiseerd kan worden. Er wordt hierbij getracht om blauwe oceanen te openen. Kenmerken van deze concepten zijn dat de waarde van de vereniging wordt verhoogd, dat er kosten voor de vereniging worden verlaagd of dat er risico's voor financiers worden verkleind.

Mogelijke nieuwe financieringsbronnen voor sportverenigingen zijn:

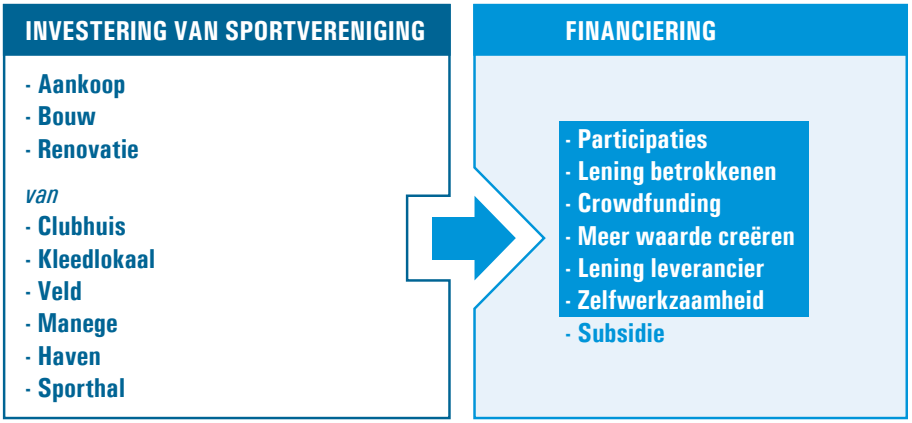
Bestaande stakeholders mobiliseren door versterken eigen vermogen
A -leden kopen participaties van vereniging
B -waarde creërend vermogen van de vereniging versterken door productvernieuwing

Bestaande stakeholders mobiliseren door aantrekken vreemd vermogen
C -een leverancier van de vereniging verstrekt een financiering
D -betrokkenen van de sportvereniging zorgen voor een lening
E -sportbonden stellen financiering beschikbaar
F -door woningcorporaties wordt een financiering verstrekt
G -financiering door ziektekostenverzekeraars

Nieuwe stakeholders mobiliseren
H -crowdfunding
I -combinatie tussen scholen en sportverenigingen waardoor synergievoordelen optreden
J -delen van de accommodatie worden commercieel benut

Auteur heeft er voor gekozen om de varianten a,b,c,d, en h verder uit te werken. De reden hiervoor is dat auteur diverse vormen heeft willen onderzoeken en de geschiktheid van deze varianten als hoogste ingeschat.

Figuur 9: Overige financieringsconcepten

4.4.1 Bestaande stakeholders mobiliseren door versterken eigen vermogen

Participaties

Leden kunnen worden verplicht om een participatie te nemen in de vereniging. Als bijvoorbeeld een investering van 400.000 euro in de accommodatie nodig is, zouden alle 800 leden 500 euro moeten betalen. Indien het lidmaatschap wordt opgezegd en wordt ingenomen door een nieuw lid, dan moet dat nieuwe lid deze bijdrage aan het oude lid betalen.

Waarde creërend vermogen van de vereniging versterken door productvernieuwing

In het huidige model is het serviceaanbod van de vereniging beperkt tot het aanbieden van sport. In dit concept wordt er vanuit gegaan dat het serviceaanbod wordt uitgebreid. Mogelijke vormen voor uitbreiding van het product zijn kinderopvang en/of verhuur van de accommodatie. Kinderopvang bij de sportvereniging kan worden ingezet zodat senioren tijdens de opvangtijd kunnen sporten of zodat kinderen op de vereniging zijn en tijdens deze opvanguren kunnen sporten. Het effect van het aanbieden van kinderopvang bij de sportclub kan zodoende tweeledig zijn.
Achterliggende gedachte is dat de sportaccommodatie op dit moment over het algemeen 's avonds en in het weekend wordt gebruikt. Door de accommodatie multifunctioneel te gebruiken moeten er extra inkomsten kunnen worden gegenereerd. Door deze extra inkomsten moet de liquiditeitspositie versterken, zodat een bancaire lening niet meer nodig is. De vereniging creëert op deze wijze meer waarde.

4.4.2 Bestaande stakeholders mobiliseren door aantrekken vreemd vermogen

Leverancier verstrekt een lening

Leveranciers hebben belangen dat hun producten worden verkocht. Ze kunnen op basis daarvan geïnteresseerd zijn om investeringen in de accommodatie haalbaar te laten worden. Voorbeelden zijn brouwerijen of aannemers.
Niet de vereniging als overkoepelend orgaan van de leden wordt als koper van de lening gezien, maar de leveranciers wordt de kopersgroep, doordat deze de financiering verstrekt. De toets, of een project in financiële zin haalbaar is, zal mogelijk door de leverancier kunnen worden ingekocht. Dit geldt ook voor een eventuele jaarlijkse financiële controle van de vereniging. De verstrekking van kennis van financieringszaken (fiscaal, fondswerving, gebruikersrechten) zal, afhankelijk welke kennis binnen de vereniging aanwezig is, moeten worden ingekocht.

Betrokkenen zorgen voor financiering van de lening

In deze variant wordt de kopersgroep veranderd. In het traditionele model is de verenging als eigenaar van de accommodatie de koper van een lening. In dit model wordt niet de vereniging als overkoepelend orgaan van de leden als koper van de lening gezien, maar worden de direct betrokkenen als kopersgroep beschouwd.
Er kan gedacht worden aan verstrekking van de financiering door leden, sponsoren of toeschouwers van de sportvereniging. Indien gewerkt wordt met één of enkele partijen die de financiering verstrekken, moet goed worden onderscheiden of deze verstrekkers andere aanvullende (machts) eisen hebben. Wordt er met veel verstrekkers gewerkt, dan zullen de transactiekosten voor de vereniging hoger liggen. Het werven, uitbetalen van rentevergoeding en aflossen van de lening kan een tijdrovend traject zijn.
Indien er verstrekkers zijn met grote financiële bedragen, dan zal een haalbaarheidstoets, of een project in financiële zin haalbaar is, door de financier mogelijk moeten worden ingekocht. Dit geldt ook voor een eventuele jaarlijkse revisie van de vereniging. De verstrekking van kennis van financieringszaken (fiscaal, fondswerving, gebruikersrechten) zal afhankelijk van, welke kennis binnen de vereniging aanwezig is, moeten worden ingekocht .

4.4.3 Nieuwe stakeholders mobiliseren

Crowdfunding

Crowdfunding is een alternatieve wijze om een project te financieren. Het is een verzamelbegrip voor allerlei initiatieven waarbij de input van velen kan leiden tot het behalen van een doel door één partij. Een manier van sociaal lenen en investeren waarbij partijen elkaar kunnen. (www.crowdfunding.nl)

Indien een sportvereniging op internet aangeeft 400.000 euro nodig te hebben voor een investering in het clubhuis is het idee om dit op internet via een platform aan te geven. Op deze manier kan iedereen via deze website investeren in het project. Het idee erachter is dat veel particulieren een klein bedrag investeren en dat deze kleine investeringen bij elkaar het project volledig financieren. Dit in tegenstelling tot bankkredieten of één of enkele investeerders die een groot bedrag inbrengen. Deze kleine investeerders noemt men the crowd het Engelse woord voor mensenmassa.

Crowdfunding is in 2004 ontstaan in de Verenigde Staten. In West-Europese landen is crowdfunding in 2009 begonnen. In Nederland is dit halverwege 2010 ontstaan. Op dit moment is het nog steeds klein en relatief onbekend in Nederland, maar de bedragen die in Nederland omgaan nemen procentueel gezien snel toe. De verschepte liquiditeitseisen voor banken in het Basel III akkoord zullen de groei van crowdfunding alleen maar versterken.

Er zijn verschillende varianten van crowdfunding die voor sportverenigingen interessant zijn.

- donaties: de investeerder doneert en verlangt niets terug voor zijn donatie
- sponsoring: de investeerder doneert en krijgt een niet financiële beloning
- vreemd vermogen: de investeerder leent het geld uit en krijgt dit na verloop van tijd weer terug

(www.wikipedia.nl)

Hoofdstuk 5

Geschiktheid concepten

5.1 Geschiktheid

Dit onderzoek moet er toe leiden inzichtelijk te maken welke financieringsconcepten voor breedtesportverengingen in aanmerking komen. Er wordt daarom in dit hoofdstuk weergegeven wat de geschiktheid van de ontwikkelde concepten is. De generieke kenmerken van de concepten, die uit de expertinterviews komen, worden onderscheiden. Zodoende kan worden weergegeven op welke wijze de concepten van elkaar afwijken. Om de geschiktheid van de financieringsconcepten te toetsen, is een theoretisch model gezocht dat in hoofdstuk 5.3 wordt uitgewerkt.

5.2 Generieke kenmerken financieringsconcepten

De generieke kenmerken van de ontworpen concepten worden in onderstaand figuur inzichtelijk gemaakt en daaronder toegelicht.

Figuur10: Generieke kenmerken financieringsconcepten

uitgangspunt concept	Huidig concept 0 50% borg gemeente 50% borg SWS	Bank zonder borg 1 bank verstrekt lening	Overheid borgt volledig 2 volledige borging overheid bank financiert	Overige concepten 3 *bestaande stakeholders door versterken eigen vermogen of aantrekken vreemd vermogen *nieuwe stakeholders
generieke kenmerken				
haalbaarheidstoets	door SWS voor bank en gemeente	wordt ingehuurd door bank	wordt ingehuurd door overheid of door bank	ingehuurd door investeerder /niet noodzakelijk
jaarlijkse revisie	door SWS voor bank en gemeente	wordt ingehuurd door bank	wordt ingehuurd door bank	ingehuurd door investeerder niet noodzakelijk
informatie uitwisseling *fiscaal *fondswerving *gebruikersrechten	door SWS voor bank en gemeente	wordt ingehuurd door vereniging of bank indien nodig	wordt ingehuurd door overheid/ bank/ vereniging indien nodig	door vereniging worden ingekocht indien nodig
Invloed van kredietverstrekker	neutraal	neutraal	neutraal	kan invloed uitoefenen afhankelijk van gekozen variant
Indicatieve rente	5%	11%	5,5%	0- 10%

0 - Huidig concept

In het huidige concept worden de transactiekosten voor de bank gereduceerd, doordat SWS diensten uit handen neemt (haalbaarheidstoets, jaarlijkse revisie en informatie-uitwisseling).
Het risico voor de bank is door de borging beperkt, hetgeen zich in het rentepercentage zal vertalen. Als marktconform percentage is indicatief gekozen voor 5%.

1 - Bank zonder borg

De transactiekosten worden voor de bank in dit model hoger dan in het huidige model, omdat bepaalde kennis moet worden ingekocht. Door het ontbreken van een borg wordt het risico (en dus het rentepercentage) verhoogd. Het rentepercentage is gekozen naar aanleiding van de interviews met vertegenwoordigers van banken.

2 - Overheid borgt volledig

Door de volledige borging zal de bankrente redelijk marktconform zijn. Wel zullen de transactiekosten, die door of de bank of de overheid zullen worden gemaakt ten opzichte van het huidige model, worden doorbelast in het rentepercentage.

3 - Overige concepten

In dit concept worden verschillende varianten uitgewerkt.

Bestaande stakeholders mobiliseren door versterken eigen vermogen

Participaties

De leden brengen door middel van hun participatie eigen vermogen in. De transactiekosten voor de vereniging zullen beperkt zijn.

Waarde creërend vermogen versterken

Er is geen sprake van een rentecomponent. De transactiekosten van de verenigingen zullen beperkt zijn doordat geen financiering noodzakelijk is.

Bestaande stakeholders mobiliseren door aantrekken vreemd vermogen

Lening betrokken sportvereniging

Indien er van veel partijen wordt geleend, zullen de transactiekosten per vereniging hoog zijn. De rente kan variëren. Indien het 'een gunning' is van de leden, kan deze wellicht op 1% worden gesteld. Indien de insteek van betrokken financiers zakelijk is, zal deze kunnen oplopen naar wel 10% bij risicovolle projecten. Bijkomend nadeel kan zijn dat de verstrekkers invloed eisen op het te voeren beleid.

Leverancier verstrekt een lening

Afhankelijk van de rol van de leverancier kunnen een haalbaarheidstoets en jaarlijkse revisie worden geëist. De rente is door de experts lastig in te schatten. Deze zal boven de marktconforme rente liggen, waarvoor de leverancier dit op de kapitaalmarkt kan aanschaffen. Ook in dit concept kan een verstrekker invloed eisen op het beleid van de vereniging. Zo zal de leverancier logischerwijs verplichten om gedurende de looptijd van de lening producten af te nemen bij die leverancier.

Nieuwe stakeholders mobiliseren

Crowdfunding

De founders brengen afhankelijk van de vorm (donatie, sponsoring, vreemd vermogen) financiën in bij de vereniging. De transactiekosten voor de vereniging zullen zeer beperkt zijn.

5.3 Score van haalbaarheid en aantrekkelijkheid

Om de geschiktheid van de financieringsconcepten in de praktijk weer te geven is een theoretisch model gezocht. Als uitgangspunt is de MABA-analyse (ook bekend als de portfolio-analyse van General Electric) genomen. Dit model is ontwikkeld om de aantrekkelijkheid van de product-marktcombinaties in kaart te brengen. De aantrekkelijkheid in de markt wordt bij de MABA-analyse afgezet tegen de concurrentiekracht. In figuur 11 wordt de aantrekkelijkheid van de markt voor sportverenigingen afgezet tegen de potentiële haalbaarheid.

Aantrekkelijkheid

Om de aantrekkelijkheid te beoordelen hebben de generieke kenmerken een score n.a.v. belangrijkheid gekregen. Deze score is opgezet door de auteur, naar aanleiding van de experts interviews, en beoordeeld door betrokkenen van verenigingen: Peter Sopar (lid TV Ilpendam) en Fabian Kramer (bestuurslid SV Ilpendam). Deze kunnen vanuit de kant van de vereniging de aantrekkelijkheid beoordelen.

De onderstaande weegfactoren zijn toegekend aan de generieke kenmerken:

haalbaarheidstoets	5
jaarlijkse revisie	4
informatiedeling	4
invloed verstrekker	10
rentepercentage	76

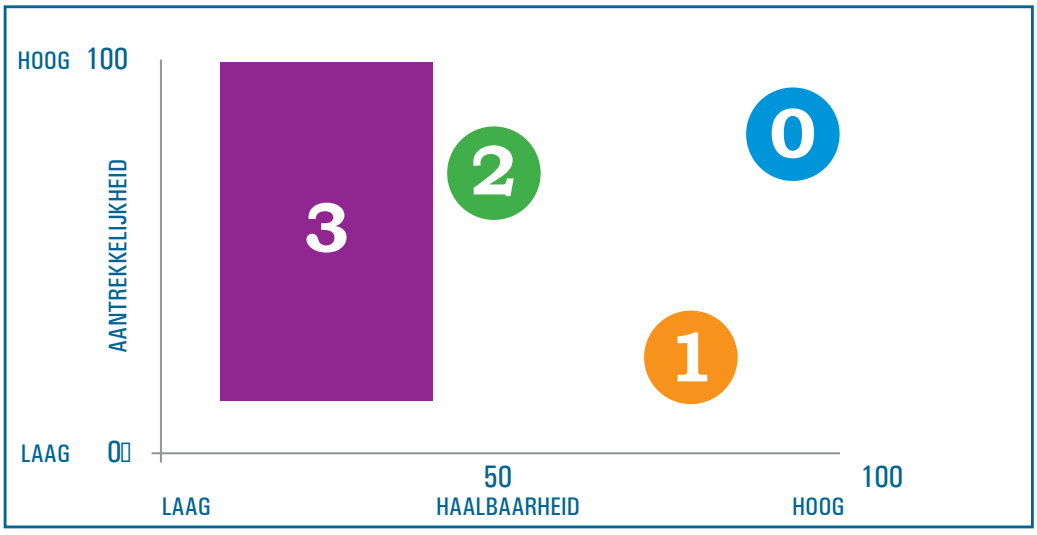
De weegfactoren zijn vermenigvuldigd met de aantrekkelijkheid van de generieke kenmerken die door auteur, naar aanleiding van de expertinterviews, zijn bepaald. De uitwerking is in bijlage 2 te vinden.

Haalbaarheid

De haalbaarheid van de concepten is in interviews beoordeeld door verschillende experts. Met de beoordeling van de geschiktheid wordt aangegeven of de concepten - los van de financiële consequenties voor de vereniging - praktisch uitvoerbaar zijn.

Voor de bancaire financiering zonder borg betreft dit mensen die werkzaam zijn bij de ABN en Rabobank. Voor het concept waarbij de gemeente volledige borging verstrekt zijn dat ambtenaren van diverse gemeenten en voor de overige concepten zijn dat verenigingsbestuurders en vertegenwoordigers van leveranciers. De haalbaarheid van financiering van de alternatieve concepten is voor de experts lastig te beoordelen. De scenario's zullen sterk afhankelijk zijn van de daadkracht van de leden, toeschouwers en het bestuur die op het moment van de start van de wervingsactie aanwezig is. Aangezien deze continue muteren is het voor de experts lastig inschatten wat dit in de toekomst brengt.

Figuur 11: Haalbaarheid en aantrekkelijkheid financieringsconcepten

5.4 Geschiktheid concepten

Er is een aantal concepten onderzocht die mogelijk beschikbaar zijn voor breedtesportverenigingen.
Het concept waarbij de bank zonder borging zal lenen, wordt als zeer geschikt verondersteld. De rente die de vereniging in dat geval zal moeten betalen, is fors te noemen. De aantrekkelijkheid voor de vereniging zal in die gevallen laag zijn. Vervolgvraag is of het project – door een hoge rente - niet onhaalbaar wordt voor de sportvereniging.
Het concept met volledige borging van de overheid is aantrekkelijk voor de verenigingen. De beschikbaarheid van het concept wordt door gemeentefunctionarissen op ongeveer 50% geschat. Wel zullen de eisen en kosten voor de vereniging volgens de geïnterviewde ambtenaren hoger worden.
De alternatieve concepten hebben voor verenigingen een zeer wisselend resultaat. De beschikbaarheid van dit concept brengt derhalve veel onzekerheid met zich mee. De vereniging is sterk afhankelijk van het kader dat op dat moment aanwezig is binnen de vereniging om de acties op te starten en te begeleiden. Ook de aantrekkelijkheid is – afhankelijk van de voorwaarden - zeer variërend.
De verenigingsparticipaties kunnen voor veel leden een drempel vormen om lid te worden van een sportvereniging. Leden dienen dusdanig kapitaalkrachtig te zijn om de toetredingsdrempel voor het lidmaatschap te kunnen betalen. Voor veel (jeugd)leden kan deze drempel te groot zijn, hetgeen de aanwas en dus de doorstroming van de vereniging niet ten goede kan komen.
Het financieren door grote leveranciers biedt tot op zekere hoogte mogelijkheden. Wel zullen deze leveranciers hier ook eisen tegenoverstellen. Het financieren door betrokkenen van een vereniging kan heel gunstig zijn, maar de haalbaarheid hiervan is volgens experts beperkt.
Ook de haalbaarheid van crowdfunding is op dit moment lastig in te schatten.

Hoofdstuk 6

Bevindingen en Conclusies

6.1 Bevindingen

De bevindingen zijn afgeleid van de deelvragen die zijn geformuleerd in hoofdstuk 1.2:
*Wat is de behoefte van sportverenigingen aan sportaccommodaties?
*Welke rol speelt de overheid om sportaccommodaties mogelijk te maken?
*Wat is de behoefte van sportverenigingen aan bancaire financieringen om deze accommodaties mogelijk te maken?
*Wat zijn de criteria van banken om financieringen te verstrekken aan sportverenigingen?
*Welke financieringsconcepten zijn er mogelijk?
*Wat zijn criteria voor geschikte financieringsconcepten?

De sportverenigingen in Nederland hebben behoefte aan sportaccommodaties om hun leden voorzieningen te bieden om te sporten. In Nederland zijn sportverenigingen voornamelijk eigenaar van buitensportaccommodaties, waarbij valt te denken aan clubhuizen, kleedlokalen en velden. De sportbonden van de voornaamste gebruikers van buitensportaccommodaties hebben ambities om qua ledental te groeien. De sportkoepel NOC*NSF heeft de ambitie om de sportparticipatie onder de Nederlandse bevolking te laten stijgen van 65% naar 75%. Dit zou een stijgende behoefte van het aantal sportaccommodaties kunnen veronderstellen.

De overheid is een grote investeerder in de sport. Vanaf de jaren 60 is de bijdrage van de overheid geleidelijk aan toegenomen. De reden voor de overheid om te investeren in sport is de sociale baten die hieruit voortvloeien. De bijdragen van de overheid bedroegen in 2008 bijna een miljard euro. Volgens een laatste onderzoek zal de overheid de komende jaren bezuinigingen op sport.

Verenigingen investeren in sportaccommodaties om aan de kwaliteitseisen van de leden te kunnen voldoen. Financiering van deze accommodaties vindt op dit moment onder meer plaats door spaargeld van de vereniging, subsidies, acties en bancaire leningen. De bancaire leningen hebben bij benadering een omvang van tussen de 30 en 35 miljoen euro per jaar.

Verschaffers van vreemd vermogen zijn in de praktijk dikwijls banken. Voor het verkrijgen van een lening en het bepalen van de rentevergoeding zijn een aantal factoren van toepassing.
Sportverenigingen kunnen bij bancaire financiering een beperkt onderpand overleggen. Ook is de verenigingsvorm een onzekere factor en is de exploitatie van verenigingen krap. Banken hebben op basis van deze criteria behoefte aan borging van hun financiering om een marktconforme rente te bieden.

Indien het huidige concept - waarbij SWS borging verstrekt - niet meer kan worden uitgevoerd zijn er een aantal alternatieve financieringsconcepten ontwikkeld. Leidraad voor de ontwikkeling van deze concepten is de strategie ‘De Blauwe Oceaan’ van Kim en Mauborgne. In de eerste twee onderzochte concepten zijn rode oceanen uitgewerkt. Er is bekeken of de bank ook zonder borging kan financieren en of de overheid de rol van borgsteller zal vervullen. In het derde concept is geprobeerd een aantal geheel nieuwe concepten (blauwe oceanen) te creëren.

Om de ontwikkelde financieringsconcepten op geschiktheid te toetsen is bekeken wat de haalbaarheid en de aantrekkelijkheid van de financieringsconcepten in de praktijk is. Er is met behulp van het MABA-model een score toegepast om deze geschiktheid te berekenen.

6.2 Conclusies

Welke financieringsconcepten komen voor breedtesportverenigingen in aanmerking om investeringen in de sportaccommodaties mogelijk te maken?

Ik heb drie concepten onderzocht die mogelijk beschikbaar zijn voor breedtesportverenigingen. Deze zijn gebaseerd op het boek 'De Blauwe Oceaan' van W. Chan Kim & Renée Mauborgne.

De eerste twee concepten zijn afgeleid van het huidige concept en volgens de strategie van Kim en Mauborgne te kwalificeren als rode oceanen. Het derde concept – waarvan een vijftal varianten is uitgewerkt- zijn geheel nieuwe concepten en als blauwe oceanen te kenmerken.

De concepten variëren in haalbaarheid en aantrekkelijkheid voor de breedtesportvereniging. Geen van de concepten geeft een geschikt alternatief, dat structureel aantrekkelijk is voor breedtesportverenigingen. Wel kunnen alternatieve concepten incidenteel bij sportverengingen worden toegepast of wellicht een gedeeltelijke verlaging van de bancaire financiering veroorzaken.

Indien men er vanuit gaat dat waarborgfondsen in Nederland zijn opgericht om imperfecties in de markt op te vangen, kan geconcludeerd worden dat ook de financiering van de sportsector in Nederland - ondanks de grote participatie van de bevolking in deze sector - behoefte heeft aan overheidsparticipatie, indien de SWS geen borging kan verlenen.

Literatuurlijst:

- Blommaert, Tjeu, Blommaert, Jos (2008). Bedrijfseconomische Analyses. Groningen: Wolters-Noordhoff

- Breedveld, Koen, Kamphuis Carlijn, Tiessen-Raaphorst Annet (2008). Rapportage Sport 2008. Sociaal Cultureel Planbureau / WJH Mulier Instituut.

- Breedveld,Koen, Haan, Jos de, Tiessen-Raaphorst Annet, Verbeek, Desiree (2010). Rapportage Sport 2010, Sociaal Cultureel Planbureau / WJH Mulier Instituut.

- Breedveld, Koen, Collard, Dorine, Jong, Marcia de, Poel, Hugo van der (2011), Beleidsdoorlichting Sport, WJH Mulier Instituut/ Universiteit van Tilburg.

-Brink, Cors van de, Kerkhof, Barbara (2005). Bouwen aan sport. Arko Sports. Nieuwegein.

-Broeke, Adri (2010). Professioneel sportmanagement vernieuwen. Delft: Eburon.

- Hoekman, Remco (2010). Recessiepeiling gemeenten 2010. WJH Mulier Instituut.

- Kim, W. Chan, Mauborgne, Renée (2005). Blue Ocean Strategy. Harvard Business School Press.

- Koninklijke Nederlandse Hockeybond. Meerjaren beleidsplan 2009-2015
- Koninklijke Nederlandse Hockeybond. Strategische visie 2015

- Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond: Samen sterker; meerjarenbeleidplan 2004-2008
- Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond: Passie voor tennis; meerjarenbeleidplan 2009-2013
- Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond: Jaarverslagen 2002
- Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond: Jaarverslagen 2005
- Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond: Jaarverslagen 2010

- Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond: Jaarverslag 2007/2008
- Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond:Jaarverslag 2010/2011

- NOC*NSF. Olympisch plan 2028 (mei 2009), Em de Jong;

- Piersma, Jeroen, Geest, Ester van der (2009). Garantie van Waarborgfonds wordt steeds belangrijker nu banken het laten afweten. Financieel Dagblad.

- Stichting Waarborgfonds Sport. Jaarverslag 2009. Arnhem 2010.
- Stichting Waarborgfonds Sport. Jaarverslag 2010. Arnhem 2011.
- Stichting Waarborgfonds Sport. Jaarverslag 2011. Arnhem 2012.

- Westerbeek, Hans, Sportbeleid in Internationaal vergelijkend perspectief, Arko Sports.
- Westerbeek, Hans, Hoye, Russell, Smith Aaron, Stewart Bob en Nicholson, Matthew (2006). Sportmanagement: grondbeginselen en toepassingen. Arko Sports. Nieuwegein.

Geraadpleegde websites:

www.crowdfuniding.nl
www.knvb.nl
www.knltb.nl
www.knhb.nl
www.marketing4results.eu/maba-analyse/
www.nocnsf.nl
www.sws.nl
www.wikipedia.nl

Bijlage 1 Interviews:

Interview

ABN AMRO

Ronald Melgers (Hoofd B2B Arrangementen ABN AMRO)(RM)
Cordi Blonk (relatiemanager ABN) (CB)
Datum: 15 februari 2011
Locatie: ABN AMRO, Amsterdam

Doelstelling van het interview is inzicht krijgen in de visie van ABN AMRO op het gebied van financiering van vastgoed van sportverenigingen. Wat is de behoefte van de bank aan borging bij financiering aan sportverenigingen. Wat zijn de gevolgen indien er geen borging meer kan worden gegeven. ABN AMRO is samen met de Rabobank en de ING Bank een toonaangevende bank in Nederland. Samen met Rabobank is de bank op het gebied van financiering van sportvereniging de grootste speler in Nederland. De bank profileert zich door de sponsoring van diverse grote evenementen (onder meer ABN World Tennis Tournament, Volvo Ocean Race) en veel lokale sportverenigingen.

Borging financiering sportvereniging

Heeft ABN AMRO bij een financiering van een sportverenigingen op dit moment behoefte aan een borgstelling?
RM: Ja. De behoefte is er omdat sportverenigingen vaak te maken hebben met een krappe exploitatie en moeilijk zijn te vergelijken met een commerciële onderneming, laat staan een commerciële ondernemer in de sport. Daarnaast heeft een vereniging geen winstoogmerk, maar is het doel om de leden tevreden te stellen. Ook de wisselingen in besturen maakt de organisatie moeilijk te beoordelen. Dit bevordert namelijk niet de continuïteit. Waar je bij de zakelijke markt ook op een branche of de solvabiliteit kunt financieren is dat bij een sportvereniging veel lastiger. De zekerheden die vanuit de vereniging verstrekt kunnen worden, zijn ook vaak zeer beperkt. De waarde van de inventaris en de voorraden zijn beperkt. Ook een alternatief gebruik van velden of het clubhuis is er nauwelijks.
CB: Onderpand staat daarnaast ook op grond van de gemeente, wat de waarde nog beperkter maakt. Indien de ondergrond wel eigendom is van de vereniging dan is er in het gemeentebestemmingsplan dikwijls sprake van sportbestemming, waardoor de courantheid gering is.

Wordt het te financieren onderpand dan als nihil gewaardeerd binnen de bank?
RM: Wel kennen wij hier enige waarde aan toe, anders zouden we ook geen hypothecaire inschrijving vestigen. Al moet ik toegeven dat deze meer voor de onderhandelingspositie richting andere partijen wordt verlangd. We kennen er dus wel een waarde aan toe, maar deze is zeer discutabel te noemen.

Is er een verschil in onderpand tussen velden en stenen (clubhuizen, kleedlokalen)?
CB: Op velden schrijven wij nooit in, op clubhuizen doen we dat wel op basis van het recht van opstal of erfpacht dat is verleend.

Welke rating wordt er gehanteerd indien er borg van SWS wordt afgegeven. Wijkt deze af van een gemeentelijk borging?
RM: Intern kennen wij binnen ons kredietapparaat een waarde toe aan de borging van SWS op de basis van de SWS-jaarcijfers. Deze rating kan dus fluctueren en op basis van deze rating wordt ook de 'multiplier' van de SWS bepaald.

Hoe wordt de gemeentelijk borging bepaald. Is deze 'in waarde' groter voor de bank?
CB: In het huidige kredietbeoordelingssysteem staat deze gelijk.

Kennis

Op basis van welke regelgeving is de behoefte aan borging van kracht?
RM: Er is geen specifiek beleid of specifieke regelgeving voor financiering van sportbeleid binnen ABN AMRO afgesproken. De bank heeft dit ondergebracht op een centraal punt, omdat er wordt getoetst op basis van ervaringcijfers. Er worden geen eisen gesteld aan het financieren van verenigingen. Naast het verkrijgen van de borgstelling van de SWS is voor de beoordeling de haalbaarheidstoets van SWS belangrijk.
CB: Onze kracht ligt namelijk niet in de toetsing van de exploitatie. Dit laten we graag over aan de SWS, aangezien dit vrij specialistisch werk is.

Heeft de regelgeving van Basel 3 iets te maken met het vragen naar borgstellingen?
RM: Basel 3 heeft onder meer te maken met het op orde brengen van de vermogenspositie op de balans van de banken. ABN voldoet op dit moment aan alle kredieteisen. Een belemmering voor het verstrekken van kredieten is er in die zin niet voor ABN. Wel is het positief te noemen dat een borg wordt verstrekt, maar dit is niet de essentiële reden waarom wij een borg verlangen. De kennisopbouw is in die zin belangrijker.

Indien er geen SWS- rapport worden vervaardigd hoe wordt dan de meerjarenbegroting (sponsoring, contributie en ledentallen) en de investering getoetst. Wordt dit door ABN zelf gedaan?
CB: Ja, dit zal naar mijn mening lokaal beoordeeld moeten worden.
RM: Dit kan door de specifieke materie tot gevolg hebben dat bij een soortgelijke casus in Groningen een heel ander rentetarief dan in Maastricht zal worden geoffreerd. Of dat er helemaal geen tarief wordt geoffreerd.

Alternatieven

Indien de SWS geen borgstellingen meer kan verlenen en ook de overheid voelt zich niet geroepen om sportverenigingen te borgen, wat zijn dan de alternatieven voor de sportvereniging?
CB: Er zal dan door de vereniging een beroep kunnen worden gedaan op private partijen. Leveranciers kunnen wellicht een gedeelte borgen. Misschien is ook borging van particulieren een optie. Dus indien spaargelden worden gestald bij ABN AMRO en de klant daar 3% voor vangt en dit aanhoudt als borging voor een groter bedrag. Het gedeelte wat ABN blanco zal financieren, is in ieder geval beperkt.

Is het geen bancaire dilemma dat sportverengingen wel vanuit de maatschappelijke rol van banken deze financiering in enige mate verwachten?
CB: De afdeling arrangementen financiert niet zonder borging. Lokale kantoren kunnen om moverende redenen (lokaal belang, economische belangen) wel financieren.
Wat houdt dit in voor het rentepercentage?
RM:Dat heeft in hoofdzaak te maken met de dekkingsgraad, zoals eerder gememoreerd.
CB: Het rentepercentage met borging zal in ieder geval lager zijn. Dit ligt in de markt op dit moment op ongeveer 5%. Zonder borgstelling kom je in mijn optiek op het dubbele rentepercentage zoals dat nu gangbaar is.
Lokale banken kunnen als uitzondering wel een gedeelte van dit percentage als verlies nemen. Effectief kan de rente dan voor de vereniging meevallen. Je komt dan in een afweging die een lokaal kantoor moet maken. Al kan dit lokale kantoor dit uiteraard niet onbeperkt doen. Dit zal in ieder geval een beperkt gedeelte zijn.

Is BBMKB een alternatief?
CB: Nee, dit kan niet aangezien er bij deze regeling sprake moet zijn van een winstoogmerk bij de betreffende organisatie. Bij sportverenigingen is dit niet het geval.

Gevolgen

Wat is de toekomstverwachting ten opzichte van de financiering van sportverenigingen, indien SWS geen borg meer versterkt?
CB: Een optie is dat we een beperkt deel wel financieren, indien SWS ons wel de haalbaarheidsadviezen blijft verstrekken. Al vraag ik me wel af wat dit met de rentecomponent zou doen.
RM: De kracht van de SWS zit in mijn optiek wel in de combinatie van de kennisoverdracht en de borging. Maar indien het niet anders is, zou dit wellicht een uitweg kunnen zijn. Wel blijft dan ook de jaarlijkse revisie van SWS van groot belang. Ook zal zoals eerder gememoreerd het tarief aanmerkelijk omhoog gaan.

Is het gevolg per saldo niet dat de sportvereniging (omdat het rentetarief dusdanig omhoog gaat) niet meer kan lenen bij de bank?
CB: De rol van de overheid zal heel belangrijk hierin worden. Wellicht willen deze voor meer dan 50% gaan borgen om het financieren van sportverenigingen aantrekkelijk te houden. Gebeurt dit niet dan zie ik een verschraling van de markt plaatsvinden. Hierin kunnen de financieel daadkrachtige clubs nog wel investeringen doen. Voor de kleinere clubs die minder kapitaalkrachtig zijn voorzie ik een probleem. Ik denk dat deze het op den duur niet meer zullen redden. Een andere mogelijkheid is dat andere partijen als sportbonden, NOC*NSF of leveranciers voor borging zorgen.

Interview

Rabobank

Henk Beke (Relatiemanager Franchise en Arrangementen Rabobank Nederland) (HB)
Raymond Greuter (Financieringsspecialist Franchise en Arrangementen Rabobank Nederland) (RG)
Datum: 9 maart 2012
Locatie: Deventer

Doelstelling van het interview is inzicht krijgen in de visie van Rabobank Nederland op het gebied van financiering van vastgoed van sportverenigingen door lokale Rabobanken. Wat is de behoefte van de bank aan borging bij financiering aan sportverenigingen. Wat zijn de gevolgen indien er geen borging meer kan worden gegeven.
Rabobank is samen met ABN AMRO en ING Bank een toonaangevende handelsbank in Nederland. Samen met de ABN AMRO is de bank op het gebied van financiering van sportvereniging de grootste speler in Nederland. De bank is de grootste sponsor op het gebied van sport in Nederland. Met name hockey, wielrennen en paardensport hebben daarbij prioriteit voor de Rabobank.

Borging financiering sportvereniging

Heeft Rabobank bij een financiering van een sportverenigingen op dit moment behoefte aan een borgstelling?
HB: De Rabobank is een handelsbank waarbij het spaargeld van spaarders wordt gebruikt om financieringen mogelijk te maken. Vroeg of laat willen spaarders hun geld terug. Hierdoor kijken wij indien wij geld lenen aan een partij op welke wijze wij dit geld terug kunnen krijgen. Indien de klant de lening niet meer kan betalen. Wij hebben graag een onderpand en bekijken wat de waarde daarvan is. De waarde bij sportaccommodaties of kunstgrasvelden is bij gedwongen verkoop in mijn optiek te verwaarlozen. Mede daarom is er dus behoefte aan een borgstelling.
RG: Naast de zekerheid van dit onderpand is het van belang dat een lening überhaupt terugbetaald kan worden. Doordat verenigingen geen winstdoelstelling hebben, is het onze ervaring dat de cash-flow van de exploitatie van de verenigingen vaak krap is, waardoor er ook nauwelijks vermogensvorming plaatsvindt.
HB: Bij een financiering van een ondernemer zie je dat de ondernemer zijn 'ziel en zaligheid' in die onderneming stopt. Bij verenigingen heb je te maken met vrijwilligers die een bestuur vormen. Dus ogenschijnlijk financieel gezonde verenigingen kunnen zo maar in de problemen komen. Dit is dus een volkomen andere situatie als je dit vergelijkt met commerciële branches.

Wordt een sportaccommodatie als onderpand dus als nihil gewaardeerd binnen de bank?
HB: Primair kijken wij als bank naar de alternatieve aanwendbaarheid van het te financieren object. Een kunstgrasveld, een clubhuis of kleedkamers leveren dan niets op.
RG: Ook de locaties waar de sportaccommodaties zijn gevestigd, met als bestemming sport voor de ondergrond, biedt weinig ruimte voor een alternatieve aanwendbaarheid.

Wat is dan de reden dat er door banken wel dikwijls een recht van hypotheek wordt gevestigd?
RG: Dit is om de geringe waarde die er in zit als eerste uit te mogen nutte en daarnaast een kwestie van onderhandelingspositie op het moment dat een vereniging de lening niet kan aflossen.

Ook willen lokale overheden nog wel eens borgstellingen afgeven. Hoe wordt de gemeentelijk borging bepaald. Is deze 'in waarde' groter voor de bank dan de borging van SWS?
RG: In het huidige kredietbeoordelingssysteem staan deze gelijk. Dit komt omdat wij er vanuit gaan dat zowel de SWS als de overheid de vordering volledig aan ons kan terugbetalen. Wel hebben wij graag de borging van de SWS, aangezien hierbij ook kennis wordt geleverd.

Kennis SWS

Kunt u het belang aangeven van de kennis die SWS levert aan de Rabobank?
RG: De kennis van SWS is heel belangrijk, omdat het voor de bank specifieke kennis is die we zelf relatief te weinig in huis hebben.
HB: SWS zit de gehele dag in vraagstukken omtrent investering en financiering van accommodaties en velden en kan zodoende uitstekend beoordelen of het investeringsplan en de bijbehorende exploitatie rationeel genoeg is. Voor een lokale Rabobank komt dit soort investeringen eens in de paar jaar voor, waardoor deze kennis ontbreekt. Je zou er ook voor kunnen kiezen om deze kennis bij een derde partij in te kopen.

De kracht van de SWS is dat deze naast een haalbaarheidsanalyse ook een borgstelling levert. Die combinatie maakt het extra sterk. Ook denk ik niet – gezien de specifieke materie - dat Rabobank deze kennis ooit zelf zal ontwikkelen, omdat het maar om een beperkt volume gaat.

Naast de kennisverspreiding van SWS door middel van een haalbaarheidstoets doet SWS vervolgens ook een jaarlijkse revisie van de post. Wat is het belang van deze revisie?
RG: Voor mij is deze revisie ook zeer zeker van belang omdat je inhoud geeft aan de bewaking van je eigen borgstelling en daarnaast bijsturing kunt geven op het moment dat dit noodzakelijk wordt geacht.
HB: Binnen de bank is de mate van revisie op basis hoe het risico wordt ingeschat. Op het moment dat de SWS deze revisie doet verlaagd dat ons risicoprofiel.

Worden de controlerapporten van SWS ook gebruikt voor deze revisie?
HB: Het beeld dat ik heb, is dat deze controlerapporten 1-op-1 worden gebruikt en dat een verdere screening niet meer noodzakelijk is.

Op basis van welke regelgeving is de vraag naar zekerheid van kracht?
HB: Binnen Rabobank is sprake van een sector beleid. Sportverenigingen zijn hierbij net als bouw of zorg een aparte sector. Hierbinnen zijn geen specifieke voorwaarden voor de sector sportverenigingen opgenomen. Daardoor wordt er gekeken naar de debiteur, wat in dit geval de sportvereniging is. Er zijn normen voor de verstrekkers op basis waarvan een lokale bank het fiatteringproces in mag.
RG: In dit fiatteringproces is het van belang wat de kans is dat een organisatie failliet gaat en wat dan als bank het potentiële verlies is. Dit wordt op basis van een ratingmodel getoetst en naar aanleiding daarvan wordt vastgesteld wie er mag fiatteren. Indien een borgsteller zekerheid verleent dan hoeft de bank – bij een eventueel faillissement - niet het potentiële verlies af te boeken.

Wat is de basis voor de bepaling van het rentetarief?
HB: De rente is opgebouwd uit een aantal elementen. De kostprijs, de funding, de risico-opslag, de operationele kosten, vermogensbeslag en zekerheid. Meer zekerheid verlaagt dat betreffende element voor de bank.

Heeft de regelgeving van Basel 3 iets te maken met het vragen naar borgstellingen?
RG: Elke financiering die wij verstrekken, zorgt ervoor dat wij als Rabobank kapitaal moeten aanhouden. Dit heeft hier dus mee te maken, maar gezien het volume van financieringen van sportverenigingen is dit beperkt.

Alternatieven

Indien de SWS geen borgstellingen meer kan verlenen en ook de overheid zich niet geroepen voelt om sportverenigingen te borgen, wat zijn dan de alternatieven voor de sportvereniging?
HB: De oorspronkelijke uitgangspunten waarom wij een borg verlangen, zullen mijns inziens niet veranderen. Als bank zullen we kijken welke partijen een rol kunnen spelen. Ik denk daarbij aan de overheid of aan het inbrengen van meer vermogen door de vereniging. Wellicht dat de overheid de borging (welke nu dikwijls 50% is) kan verhogen. In mijn optiek zou een verruiming van deze overheidsgarantie naar minimaal 70% moeten gaan om marktconforme tarieven te verstrekken. Indien de overheid niets doet qua borging, wordt het een moeilijk verhaal.

Is het geen bancair dilemma dat sportverengingen wel vanuit de maatschappelijke rol van banken deze financiering in enige mate verwachten?
HB: Het zou kunnen dat we in een spagaat terechtkomen. Vanuit marketing zou je dan kunnen denken aan een afboeking van de rente.
RG: Ik denk dat je het als bank zuiver moeten houden. Het bancaire risico moet je waarderen. Indien je gedeelten van rente gaat afboeken, dan praat je over bedragen die fors kunnen oplopen. Ik denk daarom ook dat je over uitzonderingen praat die sportverenigingen hiervoor in aanmerkingen kunnen komen.

Indien de bank zonder borging zou financieren. Wat houdt dit dat in voor het rentepercentage?
HB: Ik denk dat je zonder borging naar een rentepercentage vanaf 14% zult gaan. Ik denk dat we dit als bank ook niet zouden moeten willen. Dat praat je in mijn optiek meer over risicokapitaal.
RG: Als bank willen we in de basis het geld weer teruggeven aan de spaarders. Al ga je risicodragend kapitaal verstrekken, dan kom je in een ander marktsegment.

Is BBMKB een alternatief?
RG: Nee, dit kan niet aangezien je ondernemer moet zijn. Bij sportverenigingen is dit niet het geval.
HB: Een wetswijziging door de overheid zou dit wellicht wel positief kunnen beïnvloeden.

Gevolgen

Wat is de toekomstverwachting ten opzichte van de financiering van sportverenigingen, indien SWS geen borg meer verstrekt?
HB: Op korte termijn ben ik daar erg sceptisch over. Ik denk dat er wel creativiteit zal ontstaan om dit soort financieringen blijvend mogelijk te maken. Er zullen in mijn optiek nieuwe business modellen ontstaan. Dit hebben wij ook in andere sectoren als kinderopvang gezien. Een mogelijkheid zou zijn dat je bijvoorbeeld persoonlijke garantstellingen krijgt. Ook leningen bij particulieren, leveranciers, woningcorporaties of ziektekostenverzekeraars zullen optioneel zijn. Al moet ik wel zeggen dat het voor overheden en verenigingen vrijwel onmogelijk is om beleid te maken op een mogelijk private lening. Hierbij ben je toch afhankelijk van enkele notabelen.

RG: Ook kun je wellicht een meer bedrijfsmatigere benadering van sportverenigingen krijgen die op basis van de toekomstverwachtingen zullen worden geëxploiteerd. De vereniging zal in dat model meer zelf moeten reserveren voor toekomstige investeringen.
HB Wellicht ga je daarbij terug naar het klassieke model van eerst sparen en dan pas investeren.

Wordt sport op termijn alleen nog toegankelijk voor bepaalde groepen die het kunnen betalen?
HB: Ik denk dat dit op lange termijn zo zal zijn. Het kost de sportclub meer om de accommodatie in stand te houden. Dit zal wellicht niet meer voor alle doelgroepen te betalen zijn.

Interview

Gemeente Heerhugowaard

Naam: Berry Roeleveld (Concern controller)
Datum: 5 maart 2012
Locatie: Ilpendam

Doelstelling van het interview is inzicht te krijgen in de visie van de gemeente Heerhugowaard ten opzichte van borging van financiering van sportverenigingen.
De gemeente Heerhugowaard is een relatief middelgrote gemeente met 52.000 inwoners. Binnen de gemeentegrenzen zijn ongeveer 15 buitensportaccommodaties te vinden. De gemeente werkt al ruim 20 jaar samen met de SWS in de verstrekking van garantstellingen.

Algemeen beleid

Welke beleidsinstrumenten worden op dit moment voornamelijk gebruikt voor stimulering van de lokale sportverenigingen?
Op dit moment worden sportverenigingen facilitair met name gesteund door middel van subsidie per lid en een gesubsidieerd tarief voor de verhuur van de accommodatie. Daarnaast wordt er gedeeltelijke borging verleend bij investering in samenwerking met SWS.

Wordt er naar uw verwachting de komende periode bezuinigd op beleidsinstrumenten voor buitensportaccommodaties?
Jazeker. Ik verwacht dat de bezuiniging ongeveer 10% van het gehele budget zal bedragen. Voor de gebruikers van accommodaties zal dit zeker gevolgen hebben.

Samenwerking SWS

Op welke wijze en waarom heeft de gemeente Heerhugowaard de afgelopen jaren samengewerkt met SWS?
De gemeente Heerhugowaard doet al jaren een gedeeltelijke borging met SWS. De toetsing van SWS en de gedeelte borging zijn daarbij van belang.

Wordt de (gedeeltelijke) borging gereserveerd op de begroting?
Ja, deze worden vermeld als niet uit de balans blijkende verplichtingen. De risico's worden per post ingeschaald aan de hand van een risicomodel en het cumulatieve bedrag wordt als kapitaal aangehouden.

Worden de jaarlijkse controlerapporten van de SWS door uw gemeente doorgenomen?
Ja, door de afdeling Sport. Ik ben hier zelf ook in geïnteresseerd.

Toekomstbeeld

Hoe groot acht u de kans dat indien SWS geen borg meer kan verlenen de gemeente dit ook niet zal doen?
Dit is een politieke vraag, maar ik denk dat er binnen de gemeente per saldo voldoende draagvlak zal zijn om de sportverenigingen te blijven steunen. Indien er geen borging is zal de rente wellicht kunnen verdubbelen, wat een haalbare exploitatie door de sportclub niet meer mogelijk maakt.
Wel is er dan in mijn optiek een systeem - met daarbij onder andere een haalbaarheidstoets - noodzakelijk om het risico, dat we als gemeente worden aangesproken, in kaart te brengen. Dit zullen we intern bij de gemeente moeten organiseren of moeten uitbesteden aan bijvoorbeeld de SWS.

Indien er extra moet worden bezuinigd bij de gemeente en de gemeente extra budget moet vrijmaken wie zal dan per saldo deze kosten moeten dragen?
Dit zal voor rekening van de vereniging komen. De tijd dat de gemeente klakkeloos zal investeren is mijns inziens voorbij. Er wordt naar mijn mening een groter beroep gedaan op de zelfredzaamheid van de vereniging. Voorbeelden daarvan kunnen zijn een groter deel zelfstandig financieren of bij elkaar brengen van meer eigen spaargelden.

Interview

Gemeente Almere

Naam: Rogier Koreman (Beleidsadviseur Sport)
Datum: 14 maart 2012
Plaats: Papendal

Doelstelling van het interview is inzicht te krijgen in de visie van de gemeente Almere ten opzichte van borging van financiering van sportverenigingen.
De gemeente Almere is een relatief grote gemeente met ongeveer 200.000 inwoners. Binnen de gemeente grenzen bevinden zich ongeveer 50 buitensportaccommodaties. De gemeente werkt al ruim 20 jaar samen met de SWS in de verstrekking van garantstellingen.

Algemeen beleid

Welke beleidsinstrumenten worden op dit moment voornamelijk gebruikt voor stimulering van de lokale sportverenigingen?
Op dit moment worden sportverenigingen facilitair gesteund door middel van een gesubsidieerd tarief voor de verhuur van de accommodatie. Daarnaast wordt er gedeeltelijke borging verleend bij investering in samenwerking met SWS.

Wordt er naar uw verwachting de komende periode bezuinigd op beleidsinstrumenten voor buitensportaccommodaties?
Jazeker.

Samenwerking SWS

Op welke wijze en waarom heeft de gemeente Almere de afgelopen jaren samengewerkt met SWS?
De gemeente Almere doet al jaren een gedeeltelijke borging met SWS. De toetsing van SWS en de gedeelde borging zijn daarbij van belang. Ook de controlerapportages en de informatie-uitwisseling tussen SWS en de gemeente zijn daarbij voor de gemeente van belang.

Wordt de (gedeeltelijke) borging gereserveerd op de begroting?
Nee, hiervoor wordt geen reservering aangehouden.

Worden de jaarlijkse controlerapporten van de SWS door de gemeente doorgenomen?
Ja, door de afdeling Sport worden deze voornamelijk doorgenomen.

Toekomstbeeld

Hoe groot acht u de kans dat indien SWS geen borg meer kan verlenen de gemeente dit ook niet zal doen?
Deze kans acht ik waarschijnlijk. Binnen de gemeente Almere geldt een verordening voor gemeentegaranties. Voorwaarde voor verstrekking van een garantie aan een sportvereniging is dat SWS voor 50% borg staat. In het geval SWS slechts beperkt een borgstellingen kan verstrekken, betekent dat waarschijnlijk dat de gemeente Almere weinig of geen borgstellingen meer zal verstrekken aan sportverenigingen.

Interview

Gemeente Castricum

Naam: Sebastiaan Huys (Beleidsmedewerker Sport & Cultuur)
Datum: 16 maart 2012
Per e-mail

Doelstelling van het interview is inzicht te krijgen in de visie van de gemeente Castricum ten opzichte van borging van financiering van sportverenigingen.
De gemeente Castricum is een relatief kleine gemeente met 35.000 inwoners. Binnen de gemeentegrenzen zijn ongeveer 12 buitensportaccommodaties te vinden. De gemeente werkt al ruim 15 jaar samen met de SWS in de verstrekking van garantstellingen

Algemeen beleid

Welke beleidsinstrumenten worden op dit moment voornamelijk gebruikt voor stimulering van de lokale sportverenigingen?
Naast de gedeeltelijke borging in samenwerking met SWS wordt er een gesubsidieerd huurtarief voor accommodaties verstrekt. Ook is er sprake van jeugdsubsidies en combinatiefunctionarissen.

Wordt er naar uw verwachting de komende periode bezuinigd op beleidsinstrumenten voor buitensportaccommodaties?
Per saldo zal dit ongeveer stabiel blijven. Wel komen er combinatiefuncties bij en zullen de huurtarieven aan onder andere sportverenigingen omhoog gaan.

Samenwerking SWS

Op welke wijze en waarom heeft de gemeente Castricum de afgelopen jaren samengewerkt met SWS?
Er wordt gedeeltelijke borging gedaan voor de bancaire financiering van sportverenigingen en ook worden de controlerapporten bekeken.

Wordt de (gedeeltelijke) borging gereserveerd op de begroting?
Ja.

Toekomstbeeld

Hoe groot acht u de kans dat indien SWS geen borg meer kan verlenen de gemeente dit ook niet zal doen?
Ik denk dat de gemeente dit wel zal blijven doen. Of we dit voor 50% of 100% zullen doen weet ik niet en ook de wijze hoe we dit gaan toetsen, is op dit moment nog niet bekend.

Kunt u aangeven wat naar uw verwachting de belangrijkste gevolgen van het door SWS maar beperkt kunnen verstrekken van borgstellingen voor uw gemeente kunnen zijn?
Ik kan dit op dit moment niet aangeven.

Interview

Gemeente Delft

Naam: Patrick Adriaanse (Beleidsadviseur Sport)
Datum: 16 april 2012
Per e-mail

Doelstelling van het interview is inzicht te krijgen in de visie van de gemeente Delft ten opzichte van borging van financiering van sportverenigingen.
De gemeente Delft is een relatief grote gemeente met ongeveer 100.000 inwoners. Binnen de gemeentegrenzen zijn ongeveer 14 buitensportaccommodaties te vinden. De gemeente werkt al ruim 15 jaar samen met de SWS in de verstrekking van garantstellingen

Algemeen beleid

Welke beleidsinstrumenten worden op dit moment voornamelijk gebruikt voor stimulering van de lokale sportverenigingen?
Er is binnen de gemeente Delft sprake van onderhoudsbijdragen en gesubsidieerde huurtarieven voor de accommodaties. Wij zetten ter ondersteuning van de vereniging combinatiefunctionarissen in. Ook krijgen de verenigingen subsidie per lid van de vereniging en doen wij een gedeeltelijke borging in samenwerking met SWS.

Wordt er naar uw verwachting de komende periode bezuinigd op beleidsinstrumenten voor buitensportaccommodaties?
Er zal zeker bezuinigd gaan worden. De omvang hiervan is op dit moment nog niet bekend.

Samenwerking SWS

Op welke wijze en waarom heeft de gemeente Delft de afgelopen jaren samengewerkt met SWS?
Er wordt gedeeltelijke borging gedaan voor de bancaire financiering van sportverenigingen en ook worden de controlerapporten bekeken.

Wordt de (gedeeltelijke) borging gereserveerd op de begroting?
Nee.

Toekomstbeeld

Hoe groot acht u de kans dat indien SWS geen borg meer kan verlenen de gemeente dit ook niet zal doen?
Ik acht de kans groot dat de gemeente dit niet meer zal doen. Het risico komt dan geheel bij de gemeente te liggen.

Kunt u aangeven, wat naar uw verwachting, de belangrijkste gevolgen kunnen zijn van het door SWS maar beperkt kunnen verstrekken van borgstellingen voor uw gemeente?
Mijn verwachting is dat investeringsinitiatieven voor sportaccommodaties worden uitgesteld of niet kunnen gaan plaatsvinden. Ook zal de haalbaarheid van deze initiatieven op een andere manier getoetst moeten worden.

Interview

Gemeente Westland

Naam: Maxim de Zeeuw (beleidsadviseur sport)
Datum: 19 maart 2012
Per e-mail

Doelstelling van het interview is om inzicht te krijgen in de visie van de gemeente Westland ten opzichte van borging van financiering van sportverenigingen.
De gemeente Westland is een relatief grote gemeente met 100.000 inwoners. Binnen de gemeente zijn ongeveer 25 buitensportaccommodaties gehuisvest. De gemeente werkt al ruim 20 jaar samen met de SWS in de verstrekking van garantstellingen.

Algemeen beleid

Welke beleidsinstrumenten worden op dit moment voornamelijk gebruikt voor stimulering van de lokale sportverenigingen?
Op dit moment worden sportverenigingen facilitair gesteund door middel van een gesubsidieerd tarief voor de verhuur van de accommodatie. Daarnaast worden er ook investeringssubsidies verstrekt en wordt er gedeeltelijke borging verleend bij investering in samenwerking met SWS.

Wordt er naar uw verwachting de komende periode bezuinigd op beleidsinstrumenten voor buitensportaccommodaties?
Dit acht ik zeer waarschijnlijk.

Samenwerking SWS

Op welke wijze en waarom heeft u gemeente de afgelopen jaren samengewerkt met SWS?
De gemeente Westland doet al jaren een gedeeltelijke borging met SWS. De toetsing van SWS en de gedeelte borging zijn daarbij van belang.

Worden de jaarlijkse controlerapporten van de SWS door uw gemeente doorgenomen?
Ja.

Toekomstbeeld

Hoe groot acht u de kans dat indien SWS geen borg meer kan verlenen de gemeente dit ook niet zal doen?
De kans dat de gemeente Westland dan niet meer zal borgen, acht ik reëel. Het huidige beleid is dat SWS eerst een positief advies en gedeeltelijke borging moet afgeven. Indien SWS dit niet meer zal doen, dient er een aangepaste verordening te komen en zal er nieuw beleid moeten worden gemaakt. Zonder borging van de SWS verwacht ik dat dit veel stringenter zal zijn.
Het gevolg hiervan zal naar mijn mening zijn dat er een stagnatie op nieuwbouw- en renovatieprojecten zal ontstaan, omdat verenigingen moeilijker bij banken kunnen lenen.

Interview

Gemeente Zaanstad

Naam: Age van der Vlis (beleidsadviseur sport)
Datum: 8 mei 2012
Per e-mail

Doelstelling van het interview is inzicht te krijgen in de visie van de gemeente Zaanstad ten opzichte van borging van financiering van sportverenigingen.
De gemeente Zaanstad is een relatief grote gemeente met 150.000 inwoners. Binnen de gemeente zijn ongeveer 25 buitensportaccommodaties gehuisvest. De gemeente werkt al ongeveer 15 jaar samen met de SWS in de verstrekking van garantstellingen.

Algemeen beleid

Welke beleidsinstrumenten worden op dit moment voornamelijk gebruikt voor stimulering van de lokale sportverenigingen?
Op dit moment worden sportverenigingen facilitair vooral gesteund door middel van onderhoudsbijdragen. Ook wordt er gedeeltelijke borging verleend bij investering in samenwerking met SWS.

Wordt er naar uw verwachting de komende periode bezuinigd op beleidsinstrumenten voor buitensportaccommodaties?
Het is waarschijnlijk dat wij zullen gaan bezuinigen. Het is moeilijk om exact vorm te geven hoe dit er uit zal gaan zien.

Samenwerking SWS

Op welke wijze en waarom heeft u gemeente de afgelopen jaren samengewerkt met SWS?
De gemeente Zaanstad doet al jaren een gedeeltelijke borging met SWS.

Worden de jaarlijkse controlerapporten van de SWS door uw gemeente doorgenomen?
Nee, meestal niet.

Toekomstbeeld

Hoe groot acht u de kans dat indien SWS geen borg meer kan verlenen de gemeente dit ook niet zal doen?
De druk op de gemeente zal toenemen, doordat sportverenigingen zich mogelijk rechtstreeks tot ons gaan wenden. Indien SWS niet meer zal borgen, verwacht ik dat ons college afhoudend zal reageren. Het is lastig om in te schatten wat de gevolgen hiervan zullen zijn.

Interview

SV Ilpendam

Naam: Fabian Kramer (bestuurslid sponsoring SV Ilpendam)
Datum: 2 april en 4 mei 2012
Plaats: Ilpendam

Doelstelling van het interview is om inzicht te krijgen in de huidige situatie en de verwachtingen van een bestuurder van een relatief kleine sportvereniging ten opzichte van het financieren van de investeringen van de accommodatie indien de overheid niet subsidieert en ook geen bancaire financiering mogelijk is.
SV Ilpendam is een voetbalverenigingen met ongeveer 350 leden. De club is opgericht in 1948 en heeft een redelijk stabiel ledental. De vereniging huurt 2 voetbalvelden en 2 trainingsvelden van de gemeente Waterland. Het clubgebouw en de kleedlokalen zijn in eigendom van de vereniging.

Algemeen

Op welke wijze is de huidige accommodaties gefinancierd?
Het clubhuis van de vereniging is in 1975 gebouwd. Destijds is hiervoor een subsidie verkregen van de gemeente en ook is er veel zelf-werkzaamheid verricht.
De kleedlokalen zijn bij een gemeentelijke herindeling in 1990 gekocht van de gemeente. Destijds is dat voor een symbolisch bedrag gedaan.

Toekomstbeeld

Denkt u dat SV Ilpendam in de toekomst uit eigen middelen in de accommodatie kan investeren?
Binnenkort wordt er door de gemeente een kunstgrasveld aangelegd, waarbij we zelf een investering van ongeveer 50.000 euro voor de lichtmasten zullen moeten bijdragen. Dit geld kunnen we uit spaargeld en door middel van een loterij ophalen. Het spaargeld van 40.000 euro hebben we de afgelopen 10 jaar bij elkaar weten te krijgen. Voor de loterij hopen we op een netto opbrengst tussen de 10.000 en 15.000 euro.

Hoe ziet u de toekomst voor de financiering van het clubhuis en de kleedkamers van SV Ilpendam?
De komende jaren zal er – gezien de ouderdom van de panden - een aantal renovaties moeten plaatsvinden. De kleine investering kunnen we zelf voldoen. Indien de investeringen qua omvang groter worden zullen we een beroep om de overheid of de bank moeten doen. De cashflow uit onze huidige exploitatie is te beperkt om voor grote investeringen te kunnen reserveren.

Volgens onderzoek gaan gemeentelijke overheden bezuinigen op sport. Indien de overheid niet zal subsidiëren en een bancaire lening niet mogelijk is. Hoe ziet u het traject dan voor zich?
Dan zullen we een beroep op onze leden en sponsoren moeten doen.

Kunt u dan een inschatting maken hoeveel de leden en sponsoren zouden kunnen bijdragen?
Het is lastig om dit in te schatten. Voor de huidige loterij voor de investering in de lichtmasten rekenen we op een netto opbrengst tussen de 10.000 en 15.000 euro. Ook kun je dit soort acties mijns inziens niet ieder jaar houden. Je bent afhankelijk van het enthousiasme en het netwerk van de vrijwilligers die op dat moment organiseren en aan de andere kant de omvang van je achterban.
Per saldo denk ik dat voor een club als SV Ilpendam 25.000 euro het maximale is.
Wellicht dat daar met obligatieleningen met een redelijk rentepercentage nog wat bij zou kunnen komen. Uiteraard moet je die wel weer aflossen en daar rente over betalen.

Mocht er nieuwbouw plaats moeten vinden voor het clubhuis of de kleedlokalen dan zal dat bedrag bij lange na niet voldoende zijn?
Dat klopt. Het afhaken van de overheid en de bank zal voor ons dan ook desastreuze gevolgen hebben.

Zijn er mogelijkheden voor SV Ilpendam om met een systeem van participaties te werken, waarbij de leden door aankoop van de participaties eigenaar worden van de club?
Voor de seniorleden zou zo een systeem wel kunnen. Daarbij moet je volgens mij aan niet te hoge bedragen denken. Een deel van onze leden is namelijk niet zo kapitaalkrachtig. Voor de jeugdleden zou ik dit niet appreciëren. Dan wordt de toetredingsdrempel in mijn beleving te hoog.

Heeft de vereniging – naast de voetbalactiviteiten - andere inkomsten. Ziet u hier mogelijkheden om deze activiteiten uit te breiden?
Wij hebben een kaartclub die maandelijks gebruik maakt van ons clubhuis. Het clubhuis staat overdag overwegend leeg. We zouden dit functioneler kunnen inzetten voor bijvoorbeeld kinderopvang of combinaties met scholen. Tot op heden zijn hier nog weinig concrete stappen in gezet, maar ik zie hier zeker mogelijkheden in.

Indien er nieuwe financieringsconcepten ontstaan en u moeten punten verdelen voor de verschillende elementen (haalbaarheidtoets; jaarlijkse controle; informatie; invloed van kredietverstrekker; rentepercentage). Hoe zou u deze dan honoreren?
Voor mij als verenigingsbestuurder is de rente voor de vereniging het belangrijkste. Over het geleende bedragen moeten we dit ieder jaar betalen. Ook is het van belang dat de kredietverstrekker niet te veel invloed krijgt. Zo hou je het beleid als bestuurder zuiver. Aan een mogelijke haalbaarheidstoets, de jaarlijkse controle en de informatie uitwisseling geef ik een lage prioriteit.

Interview

TV Ilpendam

Naam: Peter Sopar (lid TV Ilpendam)
Datum: 5 april 2012
Plaats: Ilpendam

Doelstelling van het interview is inzicht te krijgen in de huidige situatie en de verwachtingen van een lid van een relatief kleine sportvereniging ten opzichte van de toekomstige investeringen in de accommodatie indien de overheid niet subsidieert en ook geen bancaire financiering mogelijk is.
TV Ilpendam is een tennisverenigingen met ongeveer 270 leden. De club is opgericht in 1975 en heeft een redelijk stabiel ledental. De vereniging speelt zijn wedstrijden op 3 tennisbanen. Het clubgebouw is eigendom van de vereniging.

Algemeen

Op welke wijze is de huidige accommodaties gefinancierd?
Het clubhuis van de vereniging is rond de jaren 90 gebouwd. Destijds is hiervoor een subsidie verkregen van de gemeente en ook is er veel zelfwerkzaamheid verricht. De lichtmasten zijn een jaar of 10 geleden uit eigen middelen betaald.
De tennisbanen hebben we enkele jaren geleden gerenoveerd. Dit hebben we deels kunnen doen uit spaargeld van ongeveer 50.000 euro en deels uit een bancaire financiering van 60.000 euro. Een klein gedeelte van 7.000 euro hebben we via obligatieleningen van leden gefinancierd.

Toekomstbeeld

Denkt u dat TV Ilpendam in de toekomst uit eigen middelen in de accommodatie kan investeren?
De renovatie van de tennisbanen zal over een jaar of 6 weer moeten plaatsvinden. De huidige banklening zal dan afgelost zijn. Ik verwacht dat we deze investering deels door eigen middelen en deels door een externe financiering rond zullen krijgen.

Hoe ziet u de toekomst voor de financiering van het clubhuis van TV Ilpendam?
Het huidige pand kan nog wel even mee. De kleine investering kunnen we uit eigen middelen bekostigen.

Volgens onderzoek gaan gemeentelijke overheden bezuinigen op sport. Indien de overheid niet zal subsidiëren en een bancaire lening niet mogelijk is. Hoe ziet u het traject voor financieren dan voor zich?
Ik denk dat de obligatielening dan groter aangepakt zal moeten worden. We zullen dan een bedrag van naar verwachting tussen de 50.000 euro en 80.000 euro moeten ophalen. Dat is een zeer fors bedrag voor ons type vereniging.

Kunt u iets zeggen over de haalbaarheid van dat bedrag?
Dat is moeilijk aan te geven. Maar voor een vereniging van onze omvang zal dit een zeer lastige opgave zijn. Ik twijfel zeer over de haalbaarheid. Iets wat ik zeer zou betreuren, aangezien we in het verleden hebben aangetoond een bancaire lening te kunnen terugbetalen.

Zijn er mogelijkheden voor TV Ilpendam om met een systeem van participaties te werken, waarbij de leden door aankoop van de participaties eigenaar worden van de club?
Je moet je afvragen of dit de doorstroming niet dusdanig belemmerd. Zeker voor de jeugd zou ik dit niet bevorderend vinden, maar voor senioren is dit wellicht een alternatief. Mijn voorkeur gaat toch uit naar een systeem met obligaties, zodat iedereen naar draagkracht kan bijdragen.

Heeft de vereniging – naast de tennisactiviteiten - andere inkomsten. Ziet u hier mogelijkheden om deze activiteiten uit te breiden?
Wij hebben geen activiteiten die niet op tennis betrekking hebben. De omvang van ons clubgebouw is ook beperkt om dit met andere activiteiten uit te breiden.

Indien er nieuwe financieringsconcepten ontstaan en u moeten punten verdelen voor de verschillende elementen (haalbaarheidtoets; jaarlijkse controle; informatie; invloed van kredietverstrekker; rentepercentage). Hoe zou u deze dan honoreren?
Indien er nieuwe financieringsconcepten ontstaan en u moeten punten verdelen voor de volgende elementen. Hoe zou u deze dan honoreren?
De rentecomponent is het belangrijkste. De overige zijn in mijn optiek van veel minder belang.

Interview

CSC Ceelen

Naam: André Ceelen (directeur)
Datum: 12 maart 2012
Plaats: Watergang

Doelstelling van het interview is inzicht te krijgen in de huidige situatie en de verwachtingen van een grote kunstgrasleverancier ten opzichte van het financieren van kunstgrasvelden.
CSC Ceelen is – samen met onder andere Oranjewoud, Desso en Arcadis - één van de grootste leveranciers van kunstgrasvelden in Nederland.

Op welke wijze vindt over het algemeen op dit moment de financiering van kunstgrasvelden plaats in Nederland?
De financiering van kunstgrasvelden vindt op dit moment - afhankelijk van de tak sport - plaats door de overheid of door de sportverenigingen zelf. Bij de voetbalsport ligt het percentage dat door de overheid volledig wordt gefinancierd op ongeveer 75%, bij de hockeysport op 40% en bij tennisverenigingen op slechts 20%. Bij de tennismarkt praten we – in tegenstelling tot de andere twee sporten - over het algemeen over een renovatiemarkt.

Volgens onderzoek gaan gemeentelijke overheden bezuinigen op sport. Denkt u dat verenigingen zelf in staat zijn om kunstgrasvelden te financieren?
Het is lastig om dit in te schatten. Dit is van een flink aantal factoren afhankelijk. Ik denk daarbij aan wat het gedeelte is dat de vereniging moet investeren, wat voor type vereniging en wat de omvang van de vereniging het is.

Hoe groot acht u de kans dat indien SWS geen borg meer kan verlenen (en de overheid en de bank dit gat niet opvullen) CSC een deel van de financiering over zou kunnen nemen?
CSC zou als leverancier mogelijk een gedeelte kunnen financieren. Dit zouden we dan in de prijs kunnen verdisconteren. We lenen dan eigenlijk het geld van een bank door aan de vereniging. Ik denk dat dit gedeelte beperkte blijft tot ongeveer 10 tot 25% van de financiering. Dit zie ik dan ook alleen voor de projecten waarbij wij als financiering het sluitstuk zijn en waarbij wij het vertrouwen hebben dan het een haalbare exploitatie betreft.

Hoe zou dat traject moeten verlopen?
Wij zouden een haalbaarheidstoets moeten maken of het voor de vereniging haalbaar is een sluitende exploitatie op te zetten en zodoende onze huursom/leningdeel terug betaald kan worden.
Deze kennis zouden we moeten inkopen.

Ziet u andere bronnen waardoor verenigingen blijvend investeringen kunnen doen?
Borging van andere private partijen als leden en sponsoren zie ik tot op zekere hoogte zitten. Daarbij ben je wel afhankelijk van gunning.

Wat is u algemene toekomstbeeld over het financieren van sportverenigingen door leveranciers of particulieren?
Ik denk dat sportbesturen over het algemeen niet de kennis en slagkracht hebben om met partijen voldoende borgen te regelen. Dit lijkt me per uitstek iets wat met een kanaal - als bijvoorbeeld de Stichting Waarborgfonds Sport- geregeld moet worden en niet individueel.
Per saldo denk ik dat de besturen van sportverenigingen, die niet de kwaliteiten hebben om sponsoren te regelen en goede exploitatie casussen te bouwen, het niet zullen redden. Daar zal wellicht minder geïnvesteerd worden en vervolgens uitval kunnen plaatsvinden.

Interview

CME Bouw

Naam: Peter Komen (directeur)
(tevens ex-voorzitter diverse verenigingen)
Datum: 1 april 2012
Plaats: Monnickendam

Doelstelling van het interview is inzicht te krijgen in de financieringsmogelijkheden voor sportverengingen door een middelgroot bouwbedrijf.
CME (Combinatie Modulbouw Edam) is in 1979 opgericht en is een middelgroot bouwbedrijf.
Het bedrijf is gespecialiseerd in het bouwen van systeemwoningen, maar begeeft zich ook sporadisch in de wereld van accommodaties van breedtesportverenigingen.

Op welke wijze bent u op dit moment betrokken bij de investeringen van accommodaties van sportverenigingen?
Het aandeel woningbouw is het leeuwendeel van onze markt. Sporadisch doen wij ook verbouw of renovatie van sportverenigingen. Wij zijn als bouwbedrijf door middel van sponsoring betrokken bij sportverenigingen. Als sponsor wordt dan ook wel eens gevraagd om bouwwerkzaamheden uit te voeren.

Volgens onderzoek gaan gemeentelijke overheden bezuinigen op sport. Denkt u dat verenigingen zelf in staat zijn om de bouw van clubhuizen en kleedlokalen te financieren?
Het is voor mij niet makkelijk te beoordelen. Dit zal per vereniging verschillen.

Hoe groot acht u de kans dat, indien de bank geen financieringen verstrekt, de middelgrote bouwbedrijven een deel van de financiering over zou kunnen nemen?
Ik verwacht dat middelgrote bouwbedrijven hier niet toe in staat zijn. De bijdragen van deze bedrijven moet je – generaliserend gesteld - zien als een stukje sponsoring bij de bouw. Een gedeelte financieren zie ik niet gebeuren. Daarvoor is het vermogen van veel bouwers te beperkt. Ook vraag ik me af of de grote bouwers dit wel zullen doen. Primair zijn deze bedrijven er om winst te maken door bouw, niet om bedrijven te financieringen. Daarvoor zijn de banken volgens mij op deze wereld.

Ziet u andere bronnen waardoor verenigingen blijvend investeringen kunnen doen?
Ik denk wel dat er veel potentie zit bij de verenigingen om onder leden en sponsoren te lenen. Vraag blijft of dit voldoende is om de gewenste investering te doen. Ook vraag ik me af of de verenigingen de juiste kennis toegereikt krijgen om dit soort trajecten te starten. Daarin hebben onder andere sportservicebureaus en gemeenten op dit moment een bepaalde kennis rol. Indien die rol – door mogelijke bezuinigingen - zou wegvallen moet de vereniging die expertise wellicht zelf gaan inkopen.

Bijlage 2

Figuur 12: Berekening haalbaarheid en aantrekkelijkheid financieringsconcepten

Scorematrix aantrekkelijkheid concepten

uitgangspunt concept		Bank zonder borg 1	Overheid borgt volledig 2	Overige concepten 3
		bank verstrekt lening	volledige borging overheid bank financiert	*bestaande stakeholders door versterken eigen vermogen of aantrekken vreemd vermogen. *nieuwe stakeholdes
generieke kenmerken	weging			
haalbaarheidstoets	5	wordt ingehuurd door bank 6*5=	wordt ingehuurd door overheid of door bank 6*5= 30	ingehuurd investeerder / niet noodzakelijk 6 -10 *5= **30- 50**
jaarlijkse revisie	5	wordt ingehuurd door bank 6*5=	wordt ingehuurd door bank 6*5= 30	ingehuurd door investeerder/ niet noodzakelijk 6 -10 *5= **30- 50**
informatie uitwisseling *fiscaal *fondswerving *gebruikersrechten	4	wordt ingehuurd door vereniging of bank indien nodig 6*4=	wordt ingehuurd door overheid/ bank/ vereniging indien nodig 6*4= 24	door vereniging worden ingekocht indien nodig 6*4= **24**
Invloed van kredietverstrekker	10	neutraal 9*10=	neutraal 9*10= 90	kan invloed uitoefenen afhankelijk van variant 2-5*10= **20-50**
Indicatieve rente	76	11% 2*76=	5,5% 8*76= 608	1- 10% 2-10*76= **152- 760**
totale aantrekkelijkheid	100		**78,2**	**26- 93**

De onderstaande weegfactoren zijn, na toetsing van experts, toegekend aan de generieke kenmerken:

-haalbaarheidstoets	5
-jaarlijkse revisie	4
-informatiedeling	4
-invloed verstrekker	10
-rentepercentage	76

De weegfactoren zijn vermenigvuldigd met de aantrekkelijkheid van de generieke kenmerken die door auteur, naar aanleiding van de expertinterviews, zijn bepaald.

